YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH
ייִדישער וויסנשאַפֿטלעכער אינסטיטוט · ייִוואָ
Est. 1925
15 WEST 16TH STREET · NEW YORK · NY · 10011 · YIVO.ORG · TEL (212) 246-6080 · FAX (212) 292-1892

YIVO ARCHIVES

Record Group 80

Elias Tcherikower Archive

Records of the Mizrakh Yidisher Historisher Arkhiv

1717, 1841-1874, 1881-1896, 1901-1947, 1956, undated
[Bulk Dates 1919-1927]

Folder No. 238

Joint

K.1

22063

A — K

[illegible] 131

[illegible]

פון די מאטעריאלן, װעלכע זײנען
אנגעקומען דורך Joint

באקומען אין רעדאקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

22064

באלין, פאדאלער גוב.

(יוני 1919)

דאס שטעטיל צײלט ביז 400 ײדן. קריסטן איז דא זײער א קלײנע צאל. באשעפטיגונג-בעלי-מלאכות און קרעמערס. פאר דער צײט פון מלחמה און רעװאלוציע איז דאס שטעטיל פארארעמט געװארן. אין 1918 יאר איז דארטן פארגעקומען א פאגראם פון די באלשעװיקעס. דאס גאנצע שטעטיל איז דעמאלט אפגעראבירט געװארן. די מאכט פון העטמאן צו דער דירעקטאריע איז איבערגעגאנגען שטיל, נאר פון דער דירעקטאריע צו די באלשעװיקעס איז שוין דער איבערגאנג פארגעקומען מיט אײנצעלנע רױבערײען. קײן שום באלשעװיסטישע אגיטאציע איז ניט פארגעקומען פאר דער צײט פון דער די-רעקטאריע. די שמירה פון שטעטיל איז געװען די מיליציע. קײן פאגראם אגיטאציע איז ניט געװען. בשעת עס האבן באדארפט ארײנקומען די אוקראי-נער, האט מען זיך זײער געשראקן פאר א פאגראם. דער פאגראם איז פארגעקו-מען דעם 6-טן יוני 1919 פון אן אוקראינישער קאװאלעריע-טײל, װעלכע איז דורכגעגאנגען דאס שטעטיל. די פױערים פון די ארומיגע דערפער האבן קײן אנטײל ניט גענומען. דעם 9-טן יוני איז װײטער אראפגעקומען עטליכע אוקראינישע סאלדאטן און גערויבט און באגאנגען גװאלטאטן איבער דער ײדישער באפעלקערונג: געשלאגן, ארײנגעװארפן אין װאסער ארײן א. א. װ. נאך דער פארטײע איז דעם זעלבען טאג ארײנגעקומען א צװײטע פארטײע און נאר ארײנפארענדיג אין שטעטיל האבן זײ שוין געשאסן , בכדי אנצומאכן א פאניק, און דער נאך האבן זײ גערויבט, געשלאגן, צװײ מענשן געהרגעט און צװײ מענשן שטארק פארװאונדעט און עטליכע פרויען געשענדעט. אויף דעם אנדערן טאג זײנען אראפגעקומען 3 סאלדאטן און געפאדערט 20 טויזענד רובעל און װען ניט, װעלן זײ ארײנברענגען זײער סאטניע. מיט גרוים מיה האט מען זיך אפגעקויפט בײ זײ פאר 10 טויזענד רובל. דעמאלט האבן שוין די פויערים פון די דערפער אויך גענומען אן אנטײל. די, װעלכע זײנען ערמארדעט געװארן, האבן פאר קײן שום געלד זיך ניט געקאנט אויסקויפן. די ארטיגע פויערים האבן בײ זיך באהאלטן אײניגע ײדן. בײ אײנעם אן ײדן, מענענבוים, האט מען גענצליך צוראבירט די קלײט און אויך צוגענומען זײן

22065

געלד. דערנאך האבן זײ אים און זײן זון א 17-יאריגן ײנגל, דוד טענענ-בוים, שטארק צושלאגן און געהײסן זײ זינגען, טאנצן; צום סוף האבן זײ זײ מיט שטיקעס צוהאקט. דער פאטער איז געהרגעט געװארן, דער זון איז שטארק פארװאונדעט געװארן. אויך זײנען זײ צוגעגאנגען צו אײנעם, יצחק שטערמאן און געװאלט שענדן זײן 18-יאריגע טאכטער; האט ער שטארק געשרי האבן זײ אים שרעקליך צושלאגן; אז ער איז געבליבן ליגן אין דרויסן אויף דער ערד, האבן זײ אין שטוב געשענדעט זײן טאכטער און ארויסגעהענ דיג האבן זײ אים געשאסן. דער לעצטער פאגראם האט געדויערט א גאנצן טאג, פארנאכט זײנען זײ אפגעפארן און דער פאגראם האט זיך אפגעשטעלט.

הרוגים: 1) הערש טענענבוים 50 יאר, א סוחר,

2) יצחק שטערמאן 50 יאר, קלײן הענדלער.

צוליעב אויספארשן דעם פאגראם איז גאר ניט געטון געװארן.

אויסגעפרעגט האט מ. סיגאל

בײם פארשטײער (חתימה) טאבאטשניק און

ח. טענענבוים.

פֿון די אַטעריאַלן, װעלכע
זײַנען אײַנגעקומען דורך
Joint

באַקומען אין רעדאַקציע
אין סעפּטעמבער 1922, בערלין.

באַלין, פּאָדאָל. גוב.

22056

צום מיניסטעריום װעגן ײדישע ענינים.

פון באלינער ײדישער באפעלקערונג.

מיר באלינער ײדישע באפעלקערונג ערקלערן דעם מיניסטער װעגן ײדישע ענינים פאלגענדעס:

זונטאג דעם 10-טן יוני דיזעס יאר זײנען ארײנגעקומען צו אונז אין שטעטיל אן אטריאד פון 15 מענשן אונטער דער פארמע פון אוקראינישע קא-װאלעריע און זײנען אומגעגאנגען פון שטוב צו שטוב און אונטער דער דרא-הונג פון שיסן האבן צוגענומען בײ יעדן מזומן געלד װיפיל ס'האט זיך בײ יעדן געפונען װי אויך שטיװעל, װעלכע זײ האבן אראפגעשלעפט פון די פיס, - אזוי אז דער שאדן האט באטראפן 40.000 רובל. דינסטאג דעם 13-טן סיון אין דער פרי, איז אנגעקומען א 2 פארטיע און זײנען גלײך צוגעריטן צום רבנ'ס שטוב און האבן געפאדערט מ'זאל זײ ארויסגעבן דעם רב, װעלכער איז דאמאלס אין דער הײם ניט געװען. ניט טרעפענדיג קײן מענשן אין שטוב האבן זײ בערויבט פיל שטוב זאכן װי אויך מזומן געלד 5000 רובל, װעלכע זײ האבן געפונען אין א רעהר באהאלטן. ניט באניגענדיג זיך דאמיט זײנען זײ תיכף ארויס אין גאס און ארומגערינגלט א מאן 10 און האבן צוגענו-מען 9000 רובל, װעלכע ס'האט זיך בײ זײ געפונען און צולעצט זײ אראפ-געטריבן אין טײך ארײן און זײ געטרונקען און שרעקליך געשלאגן. נאך דער שרעקליכער אינקװיזיציע זײנען זײ אפגעפארן. דער שאדן פון דער 2-טער פאאאאם פארטיע באטרעפט ביז 25 טויזענד. נאך בײ דעם זעלבן טאג איז ארײנגעקומען א 3-טע פארטיע און ערשט דאמאלס האט זיך אנגעטון שרעקליכע מערדערײ און רויבערײ, ד. ה. ארײנקומענדיג אין שטעטיל האבן זײ תיכף אנגעהויבן שיסן און שלאגן יעדן פארבײגעהענדיגן ײדן. אפראבירענדיג צו ביסלאך דאס שטעטיל, זײנען זײ צוגעריטן צו א קרעמער בעריל טענענבוים און אפגעראבירט די גאנצע קלײט ביז צו גרונד און אויך פיל שטוב זאכן און אויך מזומן געלד 6 טויזענד רובל און אויף לעצט האבן זײ אים און זײן ײנגל ארויסגענומען אויף דער גאס און זײ שרעקליך געשלאגן מיט די סאבלעס, אזוי אז דעם פאטער האבן זײ געהרגעט אויף טויט און זײן זון, מײנענדיג אז ער איז טויט, שטארק גראנירט אין קאפ און אין האלז. א דאנק דער מעדיצינישער הילף איז ער געבליבן לעבן. נאך דעם זײנען זײ

22067

צוגעפארן צום 2-טן קרעמער אהרן לערנער און צוראבירט די קלײט ביז צו גרונד, און אויך שרעקליך געשלאגן, אז נאר ער זאל זײ געבן געלד, ביז ער האט געמוזט אויסגראבן די לעצטע 8000 רובל, װאס ער האט פארמאגט און זײ אװעק געגעבן, זײ האבן אויך בײ אים צוגענומען 3000 רובל קהלה'ש געלד, װאס האט זיך בײ אים געפונען, װעלכע מ'האט צונויף גע-קליבן אויף צו בויען א מרחץ. נאכדעם זײנען זײ געפארן צו משה פאלאט-ניק און אים אפגעראבירט פיל שטובזאכן פון מלבושים און װעש. געענדיגט האבן זײ מיט שענדן נקבות. צולעצט, צופארענדיג צו יצחק שטערמאן און װעלענדיג שענדן זײן 18-יאריגע טאכטער, האט ער ניט געװאלט דערלאזן און אנגעהויבן צו שרײען, האבן זײ אים דערשאסן און אפגעפארן. לויט דער אנװײזונג פון די געליטענע בײ דער לעצטער פארטיע באטרעפט דער שאדן העכער 120.000 רובל, (באמערקענדיג: אהרן לערנער און די פאמיליע שטערמאן זײנען אבסאלוט געבליבן אן געלד און אן מיטלען צום לעבן). דעם 2-טן טאג גאנץ פרי איז אנגעקומען 3 קאזאקען און פארשטעלענדיג זיך פאר סטארשינעס, האבן זײ געזאגט, אז זײערע סאטניעס דארפן דורכגעהן דורך דעם שטעטיל, נאר אויב מ'װעט זײ געבן 20.000 רובל װעלן זײ פירן די קאזאקען מיט אנדערן װעג. זײענדיג איבערגעשראקן פון נעכטן און זעהענדיג פאר זיך די 3 קאזאקען, האט מען מיט גרויס מיה צונויפ-געקליבן 10.000 רובל און זײ אװעקגעגעבן.

נאך אזוי פיל איבערקומעגישן איז אויסגעקומען, ניט האבענדיג מיטלען צום לעבן, צוגעהן פון קלײן ביז גרויס אויף טאג ארבעט צו די בעריקעס, װעלכע זײערע פארדינסטן קלעקן ניט אפילו אויף טריקן ברויט, חוץ דעם װאס מע קריגט ניט די נויטיגסטע פראדוקטן מחמת דאס אפשליסן פון די קלײטן. די לאגע פון שטעטיל האט זיך נאך מעהר פארערגערט דורך דעם שלעכטן סאניטארישן צושטאנד: א גאנצן װינטער, װי אויך ביז ניט לאנג, האט געהערשט א שטארקע טיפוס-עפידעמיע, א דאנק װעלכער דאס גאנצע שטעטיל איז פארװאנדעלט געװארן אין א לאזארעט. פון דער גאנצער באפעלקערונג איז געליגן שלאף ביז 150 מאן, פון װעלכע 9 מאן זײנען געשטארבן: 3 מאן אין עלטער פון 20-25 יאר און 6 מאן פון עלטער 45-50 יאר. די אורזאכע איז לויט די מײנונג פון דאקטוירים: דער הונ-גער צושטאנד און דאס אומרײנקײט פון ניט באדן זיך, װײל נאך 1917 יאר האבן די סאלדאטן, װעלכע זײנען געשטאנען בײ אונז אין שטעטיל פאר-

22068

ברענט דאס מרחץ. די שרעקליכע נויט און ארעמקייט גיבען ניט קיין מעגליכ-
קייט אויפצוהאלטען די שולע, וואס עקזיסטירט פון 1918 יאר אין וועלכער
ס'לערנען ביז 80 קינדער. דער ביודזשעט אויף דעם נייעם לערער-יאר בא-
טרעפט 1000 רובל מאנאטליך. נעמענדיג אין אכט דאס אויבענדערמאנטע,
בעטן מיר דעם הערר מיניסטער, אז מ'זאל אונז ארויסגעבען סובסידיע אויף
צובאפרידיגען די פאגראם געליטענע, אויף א קאפעראטיוו, אויף א מרחץ אאא
אויסבויען און אויף דער שולע.

אין נאמען פון דער באלינער אידישע באפעלקערונג

די דעלעגירטע און באפאלמעכטיגטע

(אונטערשריפטן).

באקומען אין רעדאקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

פון די אקטעריאן, װעלכע זײנען
אנגעקומען דורך Joint

<u>באלין</u>, פאדאל. גוב.

22069

אין אלאוקראינישן צ. ק. פאר געליטענע פון פאגראם.

אין געפין פאר נױטיג איבערגעבן דעם ײדישן מיניסטעריום, אז דעם 3-טן ליפני איז אראפגעקומען צו אונז אין שטעטל א פאטניע פון קאמענעץ צו מאביליזירן די, װעלכע זײנען ניט געגאנגען צו דער מאבי- ליזאציע. צװישן די מאביליזירטע קריסטן איז אױך געװען מײן ברודער, װי אױך נאך װײן, און מען האט זײ אװעק געפיהרט קײן קאמענעץ. אױף דעם צװײטן טאג איז ארױס א קול, אז די מאביליזירטע שיקט מען פון קאמענעץ קײן פראסקוראװ. װעלנדיג זיך געזעגענען מיט די קינדער און מיט די ברידער, זײנען א סך ארױסגעפארען צו דער סטאנציע און איך אױך בתוכם; אז איך בין געקומען צו דער סטאנציע, האב איך געטראפן א סך סאלדאטן. עטליכע פון זײ האבן געטײלט ליטעראטור. זײענדיג פאראינטע- רעסירט אין דער ליטעראטור, האב איך אױך גענומען עטליכע עקזעמפלא- רען און האב זיך אנידער געשטעלט בײ זײט צום לײענען. פלוצלינג האב איך ~~פאאאאא~~ באמערקט, אז עטליכע סאלדאטן האבן זיך אנגעהױבן צו דרײען ארום מיר און קוקן װי איך לײען „אוקראיניש". זײענדיג שטארק פאראינטערעסירט אין לײענען, האב איך פלוצלינג דערזעהן, אז מען האט מיר ארױפגעלעגט אױף מײן גאזעטא א פראקלאמאציע. אין דער פראקלאמא- ציע איז געװען פאלגענדעס געשריבן: אינהאלט: Відповідь Запорож. Січі.

„איר ײדן! װאס מײנט איר זיך עפיס מיט דערמיט, װאס איר שטעהט אונז אומעטום געגען אונז, עס װעט אײך גאר ניט העלפן, מיר קענען אײער „יוסל-טראצקי-בראנשטײן", איר װילט אונז אנרײדן, פאר װעמען מיר שלא- גען זיך. נארישקײטען! מיר װײסן װאס מיר װילן, און אײך זאגען מיר, אז עס איז ניט אײער עסק. עס איז אײך אפשר װינציג, װאס מיר האבן אײך געטאן? לאז נאר „גאט" העלפן מיר זאלן אפטון אונזערעס, װעלן מיר אײך העט אלע ארױסטרײבן פון דער אוקראינע. אט ציעט ארױף די הױזין גוט און גרײט אײך צו. עס איז אומזיסט אײערע רײד צו אונז. מיר קענען אײך נאר זאגען דאס: אט קושט אונז העכער פון די פים. און דאס איז אלעס, װאס מיר זאגען אײך." אונטערגעחתמעט: Військо Запорож. Січі.

אײנער פון באלינער ײדישע באפעלקערונג.

באמערקונג: דעם אריגינאל האב איך ניט געקענט באהאלטן, װײל א קריסט, אױך איבערלײענדיג דאס, האט דאס בײ מיר צוגענומען.

פון די אָריגינאַלן, וועלכע זיינען
אײַנגעקומען דורך Joint

Ц. А.

באַקומען און רעדאַקטירט
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

22070

Камянець із Баліна.

3I/VII I9I9 р.

Міністерство Еврейських Справ
Директору Департамента.

I496. Еврейське населення міста Баліна напугане кошмарними подіями I0 червня, з приводу цього торговлі нема, бо мішканці бояться, не мають доставити товар. Сучасний мент спокійно. Населення в бідолижстві.

Мійська Еврейська Рада.

З орігіналом згідно:

Ч. I564.

I Серпня I9I9 року.

Начальнік відділу /підпись/.

פון די אַקטעריאָן, װעלכע זײנען
אנגעקומען דורך Joint

באַקומען אין רעדאַקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

22071

פ ר א ט א ק א ל: באלין, 9-טן סענטיאבר 1919.

אין שטעטיל געפינט זיך 70-80 פאמיליעס, 400 נפשות. דאס שטעטיל האט געליטן פון פאגראם 2 מאל: דאס ערשטע מאל איז דער פאגראם פארגעקומען פסח, דעם 14-טן אפריל 1919, װען די פעטליוראװצעס האבן אפגעטראטען קײן גאליציע. אין דער צײט פון דורכגעהען דורך באלין, האט זיך אפגעשפּילט א פאכאדנע אטריאד, װעלכער האט געמאכט א מורא אויף דעם שטעטיל מיט געשיסערײ אין די גאסן. דאס באפעלקערונג האט זיך װי געװענליך צולאפען און באהאלטען, און די גראמילעס האבן זיך גענומען צו זײער ארבעט אין אײניגע שטובער. דאס צװײטע מאל האט דער פאגראם געדויערט פון דעם 8-טן ביז 11-טן יולי. דאס מאל איז פארגעקומען פאלגענדעס. דעם 8-טן איז געקומען א באנדע פון א 15 מאן קאניצע, געקומען פון שאטאװא. זײ האבן זיך צולאזט אין די שטובער געפאדערט און אפגענומען געלד װיפיל זײ האבן געפונען און שטיװעל אראפגעשלעפט. די באנדע איז געװען פעטליוראװצעס. דעם 10-טן איז װידער געקומען 6 מאן פעטליוראװצעס, װעלכע האבן גערויבט דאס שטעטיל, געשלאגן װעמען מ'האט געפונען. זײ האבן צונויפגענומען באהאלטענע אויף דער רוסישער קלאדבישטשע ײדישע קינדער א דאנק די אויסרופן פון ארטיגען גלח; „פארנעמט אײך, נעכריסטיע, נעשעם-ניװע דושעס!" די קינדער, װעלכע האבן גערעכנט זיך אויסבאהאלטען פון די מערדערס, האט מען ארײנגעטריבן אין שײכל אונטער דעם שטעטיל און מיט די פערד געטריבן איבערן שײך און געשלאגן. די קינדער װאלט מען געװען דערטרונקען אבער צום גליק זײנען אנגעקומען אײניגע קריסטען, דארפס-לײט און האבן זײ אפגעבעטן. בײטאג צו זײנען די גראמילעס אפגעפארן. נאך זײ איז געקומען א צװײטע פארטיע, װעלכע האט דאס גלײכען געראבירט, געשלאגן יעדער דורכגעגאנגענעם ײדן, האבן פארענדיגט זײער מערדערײ מיט צװײ געהרגעטע – בעריל טענענבוים און יצחק שטערמאן און דרײ פאראװונדעטע, אײנעם שװער, צװײ גרינגער, און אויך געשענדעט עטליכע פרויען. דעם 11-טן יוני איז ארײנגעקומען 3 באנדיטן און האבן ערקלערט דעם שטעטיל, אז זײ זײנען אפיצערן און װילען 20.000 רובל, װעלכע װען מ'װעט זײ נישט געבען װעלען זײ ארײנרופן זײערע סאטניעס און װעלן אויסשחטן די גאנצע שטאט. פאגראם-אגיטאציע האט זיך געפירט ביז ארײנקומען פון די אוקראינצעס. װעדליג דער מײנונג פון שטעטיל האט מיט דער פאגראם-אגיטאציע אנגעפיהרט דער ארטיגער גלח, דער נאטשאלניק און בעאמטע פון פאסט. עס װאלט געװען װיכטיג אנװײזן אויף דערפאגראם-אגיטאציע,

אבער די ײדישע באפעלקערונג איז זײער איבערגעשראקן און האט מורא
דערפון צו שמועסן, מען זאל זײ נישט ארויסגעבן. אין אלגעמײן איז די
לאגע פון שטעטיל א זעלכע: א קלײנע, גאר א קלײנע טײל קען זיך פירען
זײערע געשעפטן אן א זײטיגער הילף. פארן גרעסטן טײל איז נױטיג א
לײ-און שפאר-קאסע. דער סאניטארישער צושטאנד פון שטעטיל איז זײער
שלעכט, באזונדער איז זײער שװער די לאגע מיט װאסער: קײן קרעניצעס איז
נישטא, און די שטאט מוז זיך באנוצן מיט װאסער פון שמוציגען טײכל,
װעלכעס געפינט זיך אונטער דעם שטעטיל, אין װעלכן עס באדן זיך
גענז, חזירים און ד. ג.

אינספעקטאר: (חתימה).

פון די ארכיוון, וועלכע זיינען אנ-
געקומען דורך Joint

באקומען אין רעדאקציע
אין אקטאבער 1922, בערלין

22073

Б А Л Т А, Подольск. губ.

Господину Предсѣдателю

"Е-то" А. Д. Маргулину .

6-го февраля, вступившія въ Балту части яновскаго полка съ аатаманомъ Станкевичемъ во влавѣ, учинили жесточайшій еврейскій погромъ, сопровождавшійся 20-ью - 25-ью жертвами, разстрѣлянными этими частями. Въ слѣдующіе 2-3 дня они разграбили почти всѣ еврейскіе магазины, а также еврейскія квартиры. Послѣ этого атамана Станкевича смѣнилъ атаман Налипскій, но грабежи, насилія, аресты евреевъ съ цѣлью вымогательства продолжаются и понынѣ, почти безпрерывно. Были случаи новыхъ убійствъ. Прибывшій скоро послѣ погрома слѣдователь, терроризуетъ еврейское населеніе по сей день. Магазины 4-5 недѣль закрыты, еврейское населеніе опасается показаться на улицѣ. Городскому Головѣ Новикову угрожали избіеніемъ шамполами, а послѣ того выселеніемъ изъ города, за его обращеніе съ просьбой прекратить грабежи. Умоляемъ принять экстренныя мѣры къ прекращенію этого кошмара для спасенія жизни и чести 25 тысячного населенія г. Балты, уже второй мѣсяцъ задыхающагося подъ гнетомъ погромовъ.

11-го марта 1919 г.

Съ подлиннымъ вѣрно:

За дѣлов. информац. отдѣла

/подпись/.

פון די מאטעריאלן, וועלכע זיינען
אנגעקומען דורך Joint

באקומען אין רעדאקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

22074

Б А Л Т А .

Д о к л а д
Одесской Районной Комиссии Всеукревобщесткома
Инструктора А. Н. Ц У К Е Р М А Н А .

В Балту я приехал 6-го декабря 1920 г. Город Балта расположен в 7-ми верстах от ж.д. станции Балта и в 22 верстах от узловой ст. Бирзула. Всего количества погромов, грабежей и насилий, имевших место в Балте, не счесть. Одни в больших размерах, другие в малых. Но особенному разгрому, сопровождавшемуся кровавыми жертвами и пожаром, от которого сгорело 360 домов, подверглась Балта в апреле с.г. Погром этот был устроен бандой петлюровского атамана Тютюника. Секция помощи жертвам контр-революции /Помжекор/ была организована лишь в июле месяце с.г. инструктором Одесского Губсобеза. До того помощь погромленным оказывалась Еврейским Общественным Комитетом /Общиной/. Помощь эта выразилась в продуктах и деньгах. Деньги выдавались Еврейским Общественным Комитетом исключительно портным в количестве 10.000 руб. каждому на приобретение швейных машин. Не все однако портные достали машины на эти деньги, которые были израсходованы последними на другие нужды. В июле приказом Усобеза упомянутый Общественный Комитет был ликвидирован, и к деятельности своей в деле помощи погромленным приступил образовавшийся тогда же при Собезе Помжекор.

До сего числа зарегистрировано Помжекором всего погромленных 700 семейств в количестве 2250 душ. Возрастный состав их следующий:

до 2 лет	100 чел.
от 3 до 5 лет	120 "
" 5 " 16 "	850 "
" 16 " 55 "	950 "
" 55 лет и свыше	230 "
В с е г о	2250 чел.

22075

Женщин свыше 40 лет всего I50 человек. Нуждающихся в общественном питании калек и престарелых всего I00 человек. Из пострадавших многие разехались, а из оставшихся в городе - не все обращаются в Помжекор за помощью, следовательно, не все зарегистрировались. Специальной регистрации не было. В числе зарегистрированных - 700 семейст насчитывается I50 семейств от погромов не пострадавших, но просто выбитых из жизни, это люди без определенных профессий и нетрудоспособные, которые попали в Помжекор, вследствие того, что специальных секций разных пособий при Собезе нет. В области помощи пострадавшим от погромов было сделано Помжекором за время своего существования следующее:

В отношении питания дети до I6 лет постепенно обеспечиваются, 60 малолетних определены в детские сады, 500 получают обеды и завтраки из детской столовой Упродкома и к удовлетворению остальных в этом отношении принимаются меры. Что касается взрослых, то они отказываются обедать в столовых общественного питания; заведующий Помжекора, будучи в Одессе, добился разрешения Опродкомгуба на открытие в Балте специально еврейской столовой для обслуживания погромленных евреев и телеграмой в Балту за 753 номером Опродкомгуб распорядился об открытии таковой, но увы... Балтский Упродкомиссар распоряжению Опродкомгуба не подчиняется, заявляя, что он в этом не видит никакой надобности.

В отношении социального воспитания детей открыты две площадки, где устроено 65 детей, получающих там завтраки и обеды. Нуждаются дети в одежде и обуви. На площадках ощущается нужда в воспитательницах. Оборудован также интернат на 50 человек, который открывается на днях. Для детей, принятых в интернат, имеется всего I0 костюмов для мальчиков

22076

и 40 пар обуви. В числе принятых в интернат 50 детей - 30 круглых сирот дошкольного и школьного возраста. Открыт один дом призрения на 22 человека стариков и старух.

Здесь можно устроить артельные мастерские: как то, сапожные, шорные портняжеские и друг., но в первую очередь Евобщесткомом и здесь должно быть приступлено к оборудованию 2-го интерната, должна быть открыта специальная еврейская столовая, а также богадельня для имеющихся в городе 80 голых, босых и голодных стариков и старух, шатающихся без всякого приюта на улицах.

Здесь Наробразом открыта профтехническая школа, где преподавание ведется только на украинском языке и учащиеся исключительно из украинцев. Евреев нет. В Соц.экономической школе, где преподавание на русском языке, устроено около 100 евреев погромленных; может быть там еще размещено 30 человек. В общем во всех местных общих школах устроено около 700 погромленных евреев.

Во всех учебных заведениях преподаватели на всех языках - 30 евреев в том числе 10 преподают на еврейском языке. Свободных еврейских учителей нет.

Количество выселившихся из города не установлено. В настоящее время в городе и уезде далеко не спокойно. Заболотный и его свита не дремлют; лишь месяца два тому назад он совершил налет на город на рассвете и успел только освободить из тюрьмы узников, но затем вынужден был со своей бандой оставить город, ибо на станции Балта находящейся в 7 верстах от города, стояли эшалоны, которые, узнав о нападении Заболотного, поспешили в город.

Выселялись из города преимущественно элементы имущие. Здесь мною организована Комиссия Евобщесткома. На совещание, которое я созвал по означенному вопросу, явились только представители Помжекора, Уездного Бюро Профсоюза

22077

и еврейской коммунистической партии "Поалей Цион", из коих я сконструировал Комиссию, при чем оставлено по одному месту Комиссии для Наркома и Бунда, которые почему то не прислали своих представителей на совещание. На организационные расходы организовавшейся комиссии мною оставлено Руб. 25.000 /двадцать пять тысяч/. Что касается уезда, то я посетил только Кодыма, где мною сконструирован Комитет из представителей профсоюзов и местечкового Ревкома. На организационные расходы я оставил Комитету 10.000 /десять тысяч/ рублей. Сведения об остальных метностях Балтского уезда будут собраны Уездным Евобщесткомом и в ближайшие дни присланы Одесской районной Комиссии.

Инструктор Одесской Районной Комиссии
ВСЕУКРЕВОБЩЕСТКОМА /подпись/
Верно: Михельсон.

פון די מאטעריאלן, וועלכע זיינען
אנגעקומען דורך Joint

באקומען אין רעדאקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין

22078

באלטא, פאד. גוב.

באריכט.

וועגן די פאגראם-געשעענישן אין באלטא - פאד. גוב., איבערגעגעבן געווארן דורך באלטער איינוואוינער.

1919

ביזן 23-טן אפריל זיינען געווען די באלשעוויקעס. דעם 23/4 זיינען זיי ארויסגעגאן פון באלטא, ווייל די טיוטיוניקצעס האבן זיך געפונען ניט ווייט פון באלטא. די יידישע באפעלקערונג, וועלכע האט געהאט ריכטיגע גריסן, אז די אריינקומענדיגע סאלדאטן באגייען זיך זייער ניט גוט מיט יידן, האט זיך אנגעהויבן באהאלטן וואו יעדער איז געווען זיכער, אז דא איז גוט באהעלטעניש. כאטש די קריסטליכע באפעלקערונג האט זיך תמיד פריינדליך באצויגן צו די יידן, דאך האט די יידישע באפעלקערונג געמיינט, אז מע וועט זיי באהאלטען. אזוי איז מען געלעגן ביז 2 אזייגער ביינאכט.

פלוצים האט זיך דערהערט אזא קאנאנאדע, אז פון שרעק האט זיך דאס הארץ צוריסן . און די קריסטן האבן געזאגט די יידן, וואס זיינען ביי זיי געווען באהאלטען, אז די שטאט איז איבערגעגעבן געווארן אשרעקלעכן פייער. נאר מ'האט מורא געהאט א קאפ ארויסווייזן ביז דעם 25-טן אפריל, ווען יעדערער האט זיך געלאזט לויפן צו זיין היים. צום גרויסן וועהטאג און באדויערן האט מען געטראפן פון די הייזער און פארמעגן בערגעלאך אש... עס האט אפילו לאנג געדויערט ביז מ'האט זיך איינער דעם 2-טן געפונען. די גאסן גרויס קופעטשעסקע, קליינקופעטשעסקע, גריאזנאיא, ניקאלאיעווסקע און די נייע בריק-גאס זיינען אינגאנצן פארברענט געווארן אזוי, אז קיין 1 הויז קען מען ניט געפינען דאס ארט. אין דעם זעלבן 25/4 האט מען געפונען 2 יידישע קרבנות: בערל קארטאפל, 55 יאר, פרוכטן-הענדלער, געלאזט א פרוי מיט 3 קינדער און געפונען האט מען אים אין דער קריסטליכער שטוב וואו ער האט זיך באהאלטען, און דער 2-טער - סיראטא, 70 יאר, צייטונג-הענדלער, געבליבן אפרוי, 5 קינדער, פון זיי 3 אויסגע-געבענע.

חתימה פון באלטער איינוואוינער.

לויטן אריגינאל שטימט: סעקרעטאר פון ראיאן-קאמיטעט (חתימה)

13/6 1920 יאר.

פון די אריגינאלן, וועלכע זיינען
אנגעקומען דורך Joint

באקומען און רעדאקטירט
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

22079

ב א ר י ח ק ע.

א אויסצוג פונם באריכט פון דעם ארטיגן פאגראם-קאמיטעט.

אינפארמאציאנס-אפטיילונג.

פראטאקאל.

פון דעם שרעקליכן פאגראם, חאס איז פארגעקומען דעם 17-טן תמוז אין שטאט באריחקע.

נאך דעם שרעקליכן געשלעג, חעלכער איז פארגעקומען צחישן די באלשעחיקעס און פעטליוראחצעס דעם גאנצען טאג, האט זיך אריינגעריסן דאס פעטליוראחסקע מיליטער - דער בראצלאחסקע פאלק, דעם זעלבן טאג, אחענד 8 דעם זייגער, און האבן זיך צושפרייט אין אלע גאסן מיט חילדע הייזער, און האבן אנגעהויבן צו רויבן און צו שלאגן אן רחמנות... דאס האט גע-דויערט פון אחענד 8 דעם זייגער ביז 10 אזייגער אין דער פריה. דאס רא-בירן איז געחען שרעקליך. די זאכען, חעלכע זיינען נאך איבערגעבליבן פון דעם ערשטן ראבירונג,-איז דורכגעגאנגען דעם 1 טאג אלול דער לויב-לינסקע פאלק און האבן דאס לעצטע פארמעגן, חאס איז איבער געבליבן, אפ-געראבעחעט. דער אומגליק איז געחען אונבאשרייבליך.

מיטן אריגינאל שטימט:

אנפיהרער פון אפטיילונג (חתימה).

צענטראל-קאמיטעט
" "
№ 1107
פאר געליטענע פון פאגר.

פון די מאטעריאלן, וועלכע זיינען אנגעקומען דורך Joint

באקומען אין רעדאקציע אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

Ц. А

22080

Б а р ъ, Подольск. губ.

П р о т о к о л ъ

Засѣданія Комиссіи по регистраціи евреевъ, пострадавшихъ отъ безпорядковъ при переходахъ власти, избранной Барской Еврейской Общинной въ засѣданіе ея, состоявшееся 16-го августа с.г.

Согласно порученію Общины, Комиссія въ составѣ: Д.Г.Зайдмана, И.А.Мильграма, Х.М.Штернберга, Ш.У.Заца и О.М.Мосенкиса, приступила къ регистраціи и къ 25-му август с.г. выполнила регистрацію въ количетвѣ 532 заявленій. Къ 4-мъ часамъ дня 25-го августа оказалось, что по этимъ заявленіямъ убытковъ на общую сумму 13.608.013 рублей, при этомъ съ угрозами, грабежей было произведено 277, съ побоями 179, съ насилованіемъ женщинъ 7, съ раненіями 22. Зарегистрировано 35 убійствъ.

Въ виду заявленія представителя отъ Ц.К., помощи пострадавшимъ отъ погромовъ евреямъ, о томъ, что вся регистрація должна быть передана Городскому Комитету, Комиссія постановила передать всю работу оному, предварительно переславъ Еврейской Общинѣ всѣ заявленія, поступившія въ Комиссію, а также и пять регистраціонныхъ листовъ, приложивъ ко всему этому копію сего протокола.

Баръ, 25-го августа 1919 г.

Комиссія /подписи/

Примѣчаніе: къ 27-му августа прибавилось еще 5 заявленій на сумму 151.820 руб. Всего во всѣхъ заявленіяхъ общая сумма 13.759.833 руб. Случаевъ угрозъ - 279, побоевъ 181, насилій - 9, убійствъ - 35 и раненій 23.

Комиссія /подписи/

З оригіналом згідно: Нач.Відд. /підпись/

рег. 8/IX 1919 р.

צענטראל-קאמיטעט
506 8/IX
פאר פאגראם-געליטענע

פון די אקטעריאלן, וועלכע זיינען
אנגעקומען דורך Joint

באקומען אין רעדאקציע
אין אקטאבער 1922, בערלין.

22081

Б а р ъ, Подольск. губ.

Переклад з еврейськоі мови.

А к т № I.

На барскім двірці урядуе комендант, сотник Ярмолов, котрий, пришовши на свою посаду, зачав від перших днів жадати щоденно IО, I5 і 20, специяльно евреів, на работу.

При роботі мучить він евреів і б'е страшенно іх "шамполами". Во всіх своіх відносинах до міліціі, жадае: "лиши жидів". Міліція натомість з своеі сторони хапае щоденно з вулиць, а в суботу з синагоги евреів, а межи ними також радників Евр.Гром.Ради.

Завдяки наших численних просьб і заходів, застановилиемо вкінці вчора з нашим місцевим комісаром, що хапання з вулиць буде припинено під услівем, щоденно доставляти своі відсотки евреів на роботи. Сьогодня рано дісталисмо жадання міліціі доставити 6 робітників в ціли вислання іх до залізниці. В тім самім часі увійшов до Управи козак від коменданта й зажадав, щоби йому дали IО робітників. На вияснення з сторони товарища Голови п. Штернберга, що вже пішло 6 робітників після приказу міліціі, казак відповів: "знати не знаю ніякоі жидовськоі Управи, я плюю на неі, ти сам у мене підешь на роботу". Беручи під увагу, що межи такими відносинами нема жадноі можливости проводити наше громадське життя, просимо Евр. Міністерство в імени правди й справедливости вжити всіх відповідних заходів, усунути вищезгаданного коменданта а на будучість охоронити нас від таких нападів, котрі не повинні бути.

Взагали жиємо меж тяжкими відносинами. Не числяться за нами, як з інституцією державною. При кожним тяжкім надзвичайним випадку, евреів арештуеся й б'еся без жадних вин, а коли ми представники Еврейського населення звертаемось до тутейшоі комендатурі в справі невинних, не допускають нас до особистоі розмови, даючи готову відповідь: "ніяких делегацій".

Товарищ голови, Секретарь,

Товариші /підписи/

Ч. 2644.

10-го вересня 1919 року.

З орігіналом гзідно
за ділов. інформ. відділу
/підпись/.

פון די מאטעריאלן, וועלכע זיינען
איינגעקומען דורך Joint

ч. А.

באקומען אין רעדאקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

o. J. A.

22083

Б А Р, Подольск. губ.

Д о к л а д
Комиссіи по регистраціи евреевъ, пострадавшихъ отъ безпорядковъ при переходахъ власти.

Согласно порученію Барской Еврейской Общины, избранная ею въ засѣданіи 16-го августа 1919 г., комиссія приступила къ работѣ 18-го августа, т.е. на другой день того, какъ объ избраніи комиссіи было оповѣщено населеніе. Настоящимъ докладомъ комиссія хочетъ выяснить Общинѣ то, что произошло въ Барѣ за всѣ три перехода власти, указывать на всѣ наиболѣе рѣзко выдѣляющіеся факты, освѣтить наиболѣе кровавыя детали, заставить содрогнуться души людей, которые еще не разучились чувствовать по человѣчески. Изъ-за туманной дымки средневѣковья, встаетъ обливающійся своей собственной кровью образъ Страдальца, страстотерпца - измученнаго еврейскаго народа. Весь путь его исторіи - путь, усѣянный трупами лучшихъ сыновъ его. Всѣ несчастья историческаго рока почти безпрерывно падали на безпріютную голову еврейства. Цѣлыми вѣками шла, маскировавшаяся разными обличьями, травля этого народа-страдальца. Прошли вѣка и вотъ мы въ двадцатомъ вѣкѣ вернулись къ порѣ средневѣковыхъ ужасовъ. Разыгралась кровавая неслыханная война. Въ слезахъ и крови потонуло человѣчество. Потомъ подъ руинами все: и культура, и лучшіе завѣты и все что было создано прекраснаго за всѣ вѣка еврейской жизни. Люди растеряли въ этой войнѣ все святое и честное, и мы евреи оказались изъ-за этого опять въ самомъ плачевномъ положеніи. На насъ, какъ на самый слабый, самый беззащитный народъ сыпалось наибольшое количество ударовъ. Ужасной волной пронеслись по еврейско-

му народу последніе погромы, и въ частности вотъ въ какихъ краскахъ рисуется происшедшее въ г. Барѣ:

Передъ нами регистраціонные листы, наполненные мертвыми, ничего неговорящими цыфрами, но при ближайшемъ разсмотрѣніи, цыфры эти говорятъ очень много и очень краснорѣчиво. Что онѣ говорятъ? А вотъ что. Онѣ говорятъ; что въ тѣхъ только случаяхъ, о которыхъ угодно было заявить, подавшимъ заявленія въ комиссію, въ Барѣ было произведено около 500 грабежей и вмѣстѣ съ ближайшими окрестностями 537 грабежей. Но что это означаетъ? Это означаетъ что въ большинствѣ случаевъ у несчастныхъ евреевъ было забрано все то, что они успѣли скопить въ теченіе долгихъ лѣтъ мученія и труда. Это означаетъ, что во многихъ случаяхъ грабители превосходили въ своихъ издѣвательствахъ всякія границы человѣконенавистичества и подчасъ руководились одной только темной злобой, никѣмъ не останавливаемой, изощрялись въ униженіяхъ и пыткахъ, какъ патеры кровожадной средневѣковой инквизиціи.

Возьмемъ для примѣра заявленіе № 240: "Во вторникъ 23 Іюля сего года я шелъ изъ села Васютинцы домой, въ Баръ. Дорогою, при Фольваркѣ Плотниковой, находилась передовая, переходная часть войска, изъ числа коей многіе меня останавливали разными издѣвательствами и причиненіями истязаній, при чемъ раздѣли меня до рубахи, брюки на мнѣ порвали въ куски, вынули изъ кармановъ кошелекъ съ 1000 руб., сняли съ меня суконный, новый пиджакъ, карманные серебрянные часы и серебрянную цѣпочку, съ ногъ сорвали пару сапогъ и забрали мелкія вещи. Кромѣ изложеннаго заставили меня танцовать и при каждомъ поднятіи на танцы мнѣ каждый давалъ нагайку. Затѣмъ заставили меня рубить дубовые столбы и при каждомъ поднятіи мною топора, я вновь получалъ по нагайкѣ. Словомъ, меня такъ мучили, что

22085

нельзя описать. При этомъ принесли мнѣ красный галстухъ и заставили меня таковой съѣсть, что мною, поневолѣ, было исполнено. Когда же я просилъ дать мнѣ хоть немного воды, то вмѣсто воды дали мнѣ нѣсколько нагаекъ, а затѣмъ послали къ Батькѣ, который далъ свое рѣшеніе дѣлать со мною, что угодно, а самъ онъ меня тоже привѣтствовалъ нагайкой. После этого было постановлено меня убить. Пріѣхавшій откуда-то крестьянинъ сталъ просить о помилованіи заявителя и его освободили, но какъ пишетъ заявитель: "раньше освобожденія дали мнѣ много нагаекъ, я едва дошелъ домой, гдѣ пролежалъ больнымъ ровно три недѣли, отъ вышеописанныхъ побоевъ". Въ заявленіи № 220 имѣли слѣдующее: "при переходѣ власти въ п последній разъ, ворвалось четверо казаковъ Запорожской Сѣчи и совершили надъ нами разныя издѣвательства, какъ то: били прикладами, заставили моего мальчика стать на колѣна и цѣловать крестъ, иначе угрожали убить". Въ заявленіи № 95: "Второй разъ во время перехода власти вошли ко мнѣ въ домъ за деньгами, но они тамъ застали только старшаго сына - Берко, вывели его на улицу, повели во дворъ Хаима Пивенштейна и тамъ онъ былъ убитъ. По разсказамъ очевидцевъ онъ былъ убитъ звѣрски прикладами, при чемъ заявили: "для жидовъ жалко тратить патроны." Въ заявленіи № 118: "При второмъ переходѣ власти меня арестовали, отвели къ територіи вокзала, привязали шлею къ дереву и держали такимъ образомъ около 7 часовъ, все время избивали нагайками, прикладами. Одновременно со мною былъ арестованъ мой младшій братъ - Цудикъ, и былъ отведенъ въ садъ Остальского. Его страшно избили, привязали къ лошадямъ, лошадей гнали, а его, бѣгущаго за лошадьми, при этомъ избивали. Затѣмъ онъ былъ увезенъ на пару верстъ отъ вокзала и тамъ его отпустили, снявъ съ него пиджакъ и 1500 руб. наличными деньгами. Тамъ онъ былъ подобранъ и привезенъ на другой день утромъ, весь распухшій

и въ синякахъ,домой. На другой день утромъ я подошелъ къ дому, но мнѣ не давали спасти ничего солдаты и сосѣдніе крестьяне." По указанію заявителя, разграбили все, что было въ домѣ, при этомъ разбили мебель, сорвали жесть съ крыши. "Теща моя - калѣка безъ ноги. Нога у нея отрѣзана поѣздомъ пару лѣтъ тому назадъ. Она не могла уйти, ее прогнали изъ дому, чтобы она не была свидѣтельницей грабежа. Ее ранили въ ногу /больную/ кинжалами и хотѣли отрѣзать вторую ногу. Затѣмъ ее раздѣли до нага и такъ она просидѣла 3 дня, пока жена моя и я не пришли изъ города. Никто изъ сосѣдей не хотѣлъ впустить ее къ себѣ, даже тотъ, кто живетъ даромъ въ моемъ домѣ. Въ данное время я знаю, гдѣ находятся многія вещи, но не могу нигдѣ найти помощи."
Въ заявленіи № 190: "Меня лично вывезли на улицу и хотѣли разстрѣлять. Прежде меня били нагайками и прикладами,пока не вошли въ другой домъ грабить, взявъ меня съ собою. Вышли оттуда опять вмѣстѣ и когда я спросилъ, куда меня ведутъ, вынули шашку и хотѣли мнѣ снять голову, но благодаря просьбамъ, меня только избили и повели дальше. Меня вывели за городъ и хотѣли убить. Въ это время я замѣтилъ, какъ вблизи убивали трехъ евреевъ. Передъ смертью одному изъ евреевъ отрѣзали бороду и заставили ее съѣсть. Затѣмъ всѣхъ трехъ убили. Подъѣхали два крестьянина изъ Бара и съ большими усиліями отпросили меня отъ смерти." Это было въ Браиловѣ. Въ заявленіи № 236 "Грабители предложили выбрать между смертью и 40 нагайками; я избралъ послѣднее и былъ страшно избитъ." Въ заявленіи 246 заявитель пишетъ, что домъ его былъ подожженъ при третьемъ переходѣ власти, и когда онъ хотѣлъ тушить пожаръ, стоявшіе тутъ казаки не допустили его къ этому, требуя за разрѣшеніе тушить 15.000 рублей. Въ заявленіи № 258 "Третій разъ, чрез 7 дней посл

водворенія власти, мой покойный мужъ поѣхалъ въ с. Чемерисъ въ 10 верстахъ отъ г. Бара по дѣлу. По дорогѣ его встрѣтили казаки, забрали у него наличными деньгами 6000 руб. и он былъ звѣрски убитъ." Трупъ его, жена не могла узнать. Три пальца правой руки были отрублены, все остальное было разрублено шашками." Въ заявленіи № 344: "Въ первый разъ во время перехода власти женихъ моей дочери поѣхалъ на ст. за полученіемъ товара. Наскочило нѣсколько казаковъ вооруженныхъ, забрали у него подводу, лошадей и 3000 руб. наличными деньгами; затѣмъ сняли съ него костюмъ, сапоги,бѣлье, и изрубили тѣло и голову такъ, что трупъ его трудно было узнать, если бы не свидѣтели, присутствовавшіе при убійствѣ." Второй разъ во время вступленія казаковъ, будучи напуганъ событіями, происшедшими въ первый разъ, я уговорилъ своего сына скрыться гдѣ-нибудь. Онъ ушелъ по направленію с. Ивановцы, въ это время наскочило нѣсколько вооруженныхъ казаковъ, остановили его, сняли съ него костюмъ, сапоги, бѣлье, наличными деньгами 2000 руб. и затѣмъ застрѣлили. Въ заявленіи № 358: "При первомъ переходѣ власти, 23 іюля с.г. я съ другими жителями Бара - евреями въ числѣ 10 человѣкъ были взяты въ качетвѣ заложниковъ и насъ вмѣстѣ, въ сопровожденіи 4 вооруженныхъ солдатъ отправили въ с.Адамовку, въ 4-хъ верстахъ отъ г. Бара, куда мы слѣдовали пѣшкомъ въ Штабъ, но по дорогѣ одинъ изъ сопровождавшихъ насъ солдатъ, сталъ избивать меня прикладами, неизвѣстно почему, такъ что поранилъ мнѣ все лицо и причинилъ мнѣ побои всего тѣла." Въ заявленіи 400: "При третьемъ переходѣ власти, въ пятницу 18 іюля, мы, опасаясь грабежей, ушли изъ дому. Снарядъ попалъ къ намъ въ квартиру и разбилъ ее. Къ вечеру мы возвратились домой. Около 1/2 десятаго вечера къ намъ постучались и на вопросъ: "кто тамъ?" отвѣтили намъ: "мы - гайдамаки." У насъ въ то время былъ чужой господинъ и онъ

пошелъ открыть двери. Его сейчасъ спросили: "гдѣ лавочка съ овсомъ?" и вывели его на улицу, гдѣ его сейчасъ разстрѣляли, а затѣмъ возвратились къ намъ въ домъ. Потребовали съ насъ 10.000 руб. Мужъ мой отдалъ имъ наличными 3000 р. Ему сказали: "руки вверхъ", что онъ и исполнилъ и въ него выстрѣлили. Пуля прошла мимо лица, мужъ упалъ и притворился мертвымъ. Стали ко мнѣ приставать, такъ какъ я очень кричала и прострѣлили мнѣ голову изъ револьвера, въ чемъ я имѣю свидѣтельство врача. Брата моего 9 лѣтъ, Лейба Шистера тоже хотѣли убить, выпустили въ него пулю, которая прошла у праваго уха и вышла черезъ ротъ. Избили брата моего, Дувида, мальчика 12 лѣтъ." Заявленіе № 408: "При третьемъ переходѣ власти, у меня въ домѣ, по Вознесенской улицѣ, былъ произведенъ грабежъ, сопровождавшійся насиліями и убійствомъ. Въ пятницу, около 12 часовъ ночи ко мнѣ ворвалось человѣкъ 7-8 и начали грабить, при этомъ начали сильно меня бить. Жена моя, видя это, подняла крикъ и въ отвѣтъ на это ее убили. Ее прокололи штыкомъ и убили выстрѣломъ. Дѣтей моихъ побили. Меня ограбили." Въ заявленіи № 414: "Въ третій разъ, когда передовыя части повстанческихъ войскъ вошли въ г. Баръ, избили меня-старика 70 лѣтъ, шашками и прикладами ружей, такъ что я остался на улицѣ безъ чувствъ и благодаря сосѣдямъ, христіанскаго вѣроисповѣданія, меня втащили въ мой домъ, гдѣ я нахожусь по сіе время нездоровымъ. Мнѣ пришлось сшивать носъ, губы и одну руку, лѣвая совсѣмъ перестала дѣйствовать. Въ заявленіи № 442: "Въ первый разъ при переходѣ власти, я находился въ синагогѣ, куда ворвались казаки вооруженные, и подъ угрозой разстрѣла забрали 400 руб. наличными. Затѣмъ избивали меня нагайками, заставляя мен_ при этомъ повторять "Слава Украинѣ". Въ заявленіи № 465: "Сына моего убили въ Браиловѣ. Зашли, взяли его и вытянули на дворъ. Я просилъ, плакалъ и хотѣлъ дать пять тысячъ рублей, чтобы его

отпустили, но они отвѣтили, что возьмутъ пять тысячъ рублей, чтобы вернуть одни брюки. Его ни за какія деньги не хотѣли отпустить, забрали его и убили." Въ заявленіи № 480: "Когда въ первый разъ у меня грабили, забрали моего сына - Дувида Блувштейна и его тяжело ранили, такъ что на леченіе мнѣ уже 5000 рублей стоитъ и онъ остается калѣкой на лѣвой рукѣ." Заявленіе № 481: рисуетъ ужасную картину убійства двухъ еще молодыхъ людей: Бейриша Брума и его супругу. Оба они въ страхѣ убѣжали изъ города и пріютились у какого-то еврея. Туда пришли казаки и приказали покойному, его женѣ и дѣтямъ раздѣться голыми и лечь; это было исполнено. Тогда разбойники шашками изрѣзали на смерть Бейриша Брума. Жена его въ истерическомъ припадкѣ стала кричать разбойникамъ, что они сдѣлали съ ея мужемъ и они ее тоже убили, отрѣзавъ ей руки и ноги. Это было сдѣлано въ присутствіи принадлежавшихъ покойникамъ 5 дѣтей, изъ коихъ старшему I3 лѣтъ. Заявленіе № 9 содержитъ описаніе смерти убитаго въ "барской мукѣ", Овшія Лехтуза I9 лѣтъ. Покойнаго привязали къ лошади, лошадь погнали и покойный бѣгалъ за ней до тѣхъ поръ, пока хватило силъ. Послѣ этого ему шашками отрубили руки и разрубили шашками голову. Въ заявленіи № 46, заявитель сообщаетъ, что при второмъ переходѣ власти, въ Браиловѣ убили его сына Бейриля Фельдберга, I7 лѣтъ, причемъ убитаго раздѣли. Трупъ былъ изрѣзанъ и исколотъ. Въ третій разъ заявителя ограбили, сильно избили и, избивая заставили I0 разъ прокричать: "Бей жидовъ", а послѣ каждаго викрикиванья давали по нагайкѣ. Въ заявленіи № 88 содержится описаніе убійства въ с. Васютинцахъ сестры и матери заявителя. Сестра 35 лѣтъ была больна, ее втащили на дворъ и разрубили на куски. Убита также мать заявившаго, при тяжкихъ пыткахъ. Въ заявленіи № I00: "23 іюня передъ вечеромъ, когда украинскія войска вошли въ Баръ,

22090

меня увидѣли на улицѣ около моего дома, начали меня сейчасъ бить нагайкой и одинъ вынулъ шашку изъ ноженъ и хотѣлъ сейчасъ убить меня на мѣстѣ. Я началъ умолять его и сталъ на колѣни, тогда меня взяли и повели на мостъ, чтобы убить тамъ. Дорогой они взяли еще одного, который сталъ умолять, чтобы меня пустили. Никакія просьбы не помогли. На мѣстѣ уже поставили меня, чтобы застрѣлить и того человѣка, который просилъ за меня. Къ большому счастью въ эту минуту пріѣхалъ одинъ старшій, онъ увидѣлъ это и сейчасъ сказалъ оставить и не убивать невинныхъ людей. Старшій сказалъ, чтобы дали денегъ, я далъ 400 руб. Въ заявленіи № 183 житель с.Петрушинъ разсказываетъ, какъ пришли въ деревню и стали искать евреевъ. "Я убѣжалъ въ лѣсъ со всей семьей и въ лѣсу скрывался 12 дней, изъ коихъ 2 дня мы были безъ пищи. Разбойники разъѣзжали по селу и требовали отъ крестьянъ, чтобы они не прятали евреевъ. На 8-ой день я послалъ дѣвочку въ деревню къ крестьянину за хлѣбомъ. Ее увидѣли какіе-то казаки, стали ее бить, требуя, чтобы они указали мѣсто нахожденія родителей. Она плакала и сказала, что родители убѣжали. Одинъ изъ двухъ бандитовъ предложилъ убить дѣвочку, но другой отвѣтилъ, что не надо, еслибы это былъ мальчикъ онъ бы его убилъ, а дѣвочку не надо. Въ заявленіи № 195: "При второмъ переходѣ власти, мой сынъ Мордко - 18 лѣтъ, находился въ Браиловѣиу моего тестя. 5-го іюля казака передовой части ворвались въ квартиру моего тестя и, немотря ни на какія мольбы, находившихся тамъ же моихъ дочерей, увели его на конную площадь, гдѣ раздѣли до нага, забравъ при этомъ 300 руб. и и нагола избили нагайками /по увѣрнні̇ю моихъ дочерей ему дали свыше сотни нагаекъ/. Затѣмъ его повели на сахарный заводъ, гдѣ изрубили его шашками. Присутствовавшія при этомъ мои дочери, слыхали напрасныя просьбы пристрѣлить его,чтобы

22091

сразу покончить съ нимъ". Въ заявленіи № 264: "Въ третій разъ во время перехода власти, въ пятницу вечеромъ, пришли къ нашему дому; мы въ это время успѣли удрать. Насъ искали Въ среду нѣсколько казаковъ проѣхали по нашей улицѣ, дали провокаторскій выстрѣлъ и подъ предлогомъ, что евреи стрѣляли, окружили нашъ домъ, захватили моего мужа и двухъ молодыхъ людей, безпощадно избили ихъ прикладами и хотѣли ихъ разстрѣлять. Въ это время появились два офицера и потребовали, чтобы повели мужа съ молодыми людьми для раз~~стрѣла~~ слѣдованія къ Коменданту. Я объ этомъ дала знать представителямъ города, которые постарались ихъ освободить Въ заявленіи № 259: "25 іюля нов. ст. ко мнѣ вошелъ казакъ купилъ нитокъ на 108 руб. При разсчетѣ онъ мнѣ далъ двѣ 50 руб. украинскія АО.216, которыя по распоряженію правительства не принимаются. На мое заявленіе онъ меня потащилъ къ коменданту и по его распоряженію у меня забрали нитки безъ всякой платы, дали мнѣ 7 нагаекъ и вообще сильно избили". Въ заявленіи № 516: "Выѣхалъ я вмѣстѣ съ убитыми: Шиманомъ Бондаремъ 16 лѣтъ, Исаакомъ Сѣрымъ - 22 лѣтъ, Брайной Бекеръ около 60 лѣтъ и дѣвушкой Бланкъ - 18 лѣтъ изъ м.Сниткова, въ среду 13 августа въ 8 часовъ утра. Мы благополучно ѣхали почти до самого Бара. Около 2-3-хъ часовъ дня мы, поднимаясь на горку на разстояніи 2-хъ верстъ отъ Бара, замѣтили ѣдущихъ намъ навстрѣчу 4 человѣкъ верхомъ. Одинъ въ черн. папахѣ, другой въ бѣлой, а двое въ фуражкахъ. Тотъ, который былъ въ черной папахѣ носилъ зеленую бархатную блузу и накидку черную, застегнутую золотой цѣпочкой. Всадники подъѣхали къ намъ и повернули нашу поводу назадъ въ лѣсъ. Тотъ въ черной папахѣ спросилъ нашего извозчика Марцина, за какую сумму онъ съ нами сторговался за проводъ, и получивъ въ отвѣтъ, что за 600 рублей, приказалъ заплатить таковые. Мы заплатили мелкими

керенками, но тотъ въ черной папахѣ взялъ ихъ себѣ, а нашему извозчику заплатилъ бѣлыми украинскими пятидесяти руб. Съ нами былъ одинъ русскій пассажиръ, Иванъ Опольскій. Его, вмѣстѣ съ крестьяниномъ извозчикомъ, на подводѣ отпустили, приказавъ возвратиться домой, а намъ остальнымъ велѣли слѣзть и увели насъ шаговъ на сто, возлѣ лѣса. Пришли въ лѣсъ, забрали у меня лично 1500 руб. керенками и 2000 гривень, у Биндера взяли думскую тысячу и тысячу руб. карб. Потомъ велѣли намъ раздѣться, а дѣвушкѣ Бланкъ тотъ же въ черной папахѣ приказалъ итти съ нимъ однимъ дальше, въ лѣсъ Она пошла. Затѣмъ я первый раздѣлся и остался въ одномъ бѣльѣ и ботинкахъ. Мнѣ приказали лечь. Я легъ ничкомъ, подложивъ руки подъ лицо. Тотъ- же въ черной папахѣ далъ мнѣ сейчасъ 2 нагайки. Съ дѣвушкой въ лѣсъ ушелъ другой. Послѣ этого приказалъ старушкѣ Бекеръ лечь рядомъ со мной. Она очень плакала, въ отвѣтъ за что получила одну или 2 нагайки Я хотѣлъ посмотрѣть въ сторону, что съ нами будутъ дѣлать и кончится ли дѣло только нагайками и повернулъ голову. Тотъ же ударилъ меня 3 раза оголен. шашкой съ правой стороны шеи, причинивъ мнѣ глубокую рану. Послѣ этого тотъ-же зарѣзалъ старуху Бекеръ. Затѣмъ онъ попробовалъ остріемъ шашки живъ ли я. Я молчалъ и меня, видно, приняли за мертваго. Меня накрыли какой-то одеждой. Послѣ этого стали убивать Биндера и Сѣраго; до меня доносились страшные крики убиваемыхъ. Дѣвушку Бланкъ привели изъ лѣса, откуда раньше доносились ея сильные крики и лай собаки. Ее стали убивать и, повидимому, болѣе звѣрски, чѣмъ всѣхъ остальныхъ, такъ какъ ея крики были нечеловѣческіе. Подъ вліяніемъ этихъ криковъ я не то потерялъ сознаніе, не то заснулъ и не слыхалъ, какъ разбойники уѣхали. Спустя нѣкоторое время, я проснулся и прислушивался нѣтъ ли кого-нибудь изъ убійцъ вблизи. Ничего не было слышно. Я сталъ ощупывать себя, вынулъ руки изъ-подъ лица и увидѣлъ, что онѣ покрыты запекшейся кровью. Ощупав шею, я убѣдился, что рана моя находится съ правой стороны шеи. Я попробовалъ подняться, но

упалъ опять на землю. Затѣмъ я сдѣлалъ вторичную попытку подняться и это мнѣ удалось. Поднявшись, я увидѣлъ, что рядомъ со мною лежитъ убитая Брана Бекеръ. Въ нѣсколькихъ шагахъ отъ нея, ногами къ ней лежали убитые - Бендеръ и Сѣрый. У ихъ головъ лежала убитая дѣвушка Бланкъ. Я видѣл какъ покойный Бендеръ поднялъ руку, затѣмъ опустилъ ее и затихъ. Самъ я рѣшилъ побѣжать въ городъ и направился лѣсомъ. Попалъ въ овражекъ, затѣмъ поднялся на тропинку и пошелъ по направленію къ городу. Выйдя изъ лѣсу, я встр встрѣтилъ двухъ русскихъ дѣвушекъ, попросилъ ихъ проводить меня въ городъ, но онѣ отказались. Я пошелъ дальше, встрѣтилъ ѣхавшую навстрѣчу подводу, и опять попросилъ, чтобы меня отвезли въ городъ, но опять получилъ отказъ. Это было у перваго моста, гдѣ меня скоро увидѣлъ мой знакомый, Барграсеръ. Отъ испуга и потрясенія я сталъ кричать, что мнѣ холодно. Меня положили въ повозку и отвезли въ городъ въ больницу, гдѣ я нахожусь и понынѣ.

Заявленіе № 450: "Страшно издѣвались надъ моимъ покойнымъ отцомъ: безпощаднаго больнаго сбросили съ кровати и страшно избили; два раза его таскали въ погребъ съ петлей на шеѣ. Мать моя взялась была просить за отца и ее бѣдную страшно избили и искололи. Подобныя пытки были повторены нѣсколько разъ въ день и страшно отразились на моемъ отцѣ покойномъ; онъ безвременно умеръ /покойному старику, Лейбу Краснеру, было 70 лѣтъ - Комиссія/.

Намъ приходится указать, что даже такія тщательно скрывающіяся явленія, какъ насилія, все же дошли до свѣдѣнія Комиссіи. Изъ нихъ особенно обращаетъ на себя вниманіе небольшая, но ужасная по своему значенію фраза. Заявленіе № 229: "Страшно грабили (избили?) мое семейство, т.е. жену мою и двухъ дочерей, дѣвушекъ, которыя были изнасилованы".

Вотъ то, что еще далеко не исчерпываетъ того, что произошло, но все же хоть отчасти характеризуетъ Барскіе ужасы. Страшно подумать о томъ озвѣреніи, при которомъ

люди - звѣри потеряли всякій человѣческій обликъ. Страшно подумать, что теперь, пройдя цѣлый историческій искусъ, люди еще имѣютъ въ своей средѣ такихъ злодѣевъ, которые въ любой моментъ могутъ проявлять свою озвѣрѣвшую волю. Страшно подумать, что поругана дѣвичья честь, сѣдины старика, что нѣтъ у людей ничего святого, что удержало бы ихъ отъ нечеловѣческихъ преступленій. Страшно, но вмѣстѣ съ тѣмъ и больно. Больно потому, что въ теченіе цѣлыхъ вѣковъ, мы евреи представляемъ безотвѣтную мишень темной народной злобы. Больно потому, что за всѣ эти вѣка росли интеллигентныя силы всѣхъ европейскихъ народовъ, но все же за это время ни разу голоса этой растущей интеллигенціи не раздавались грознымъ окрикомъ противъ грабителей и насильниковъ. Только какіе-то робкіе. возгласы, какіе-то слабые групповые протесты. Гдѣ же вы интеллигенты? Гдѣ ваши красивыя фразы о цѣнности человѣческой личности? Почему эти фразы не претворяются въ жизнь? Почему у васъ вызываетъ ужасъ въ вашихъ интеллигентныхъ лицахъ видъ замученной дѣтьми кошки, но вы не кричите въ бѣшенномъ порывѣ, когда на вашихъ глазахъ мечутся въ ужасѣ и безумномъ страхѣ сотни, тысяч замученныхъ, ни въ чемъ неповинныхъ евреевъ? Гдѣ вы? Гдѣ ваши мощь и сила? Откликнитесь! Довольно молчать! Неужели до вашихъ ушей не доносятся стоны раненыхъ? Неужели вы не слышите плача матерей надъ убитыми сыновьями? Неужели ваши сердца замкнулись и не трепещутъ въ отвѣтъ на вопіющія злодѣйства? Неужели кровь убиваемыхъ и стенанья избиваемыхъ милыхъ дѣтей не напоминаютъ ~~ужже~~ уже больше никому объ его святыхъ обязанностяхъ? Мы, комиссія, приносимъ тотъ докладъ не только Барской Еврейской Общинѣ въ цѣляхъ информированія о происшедшемъ въ Барѣ. Нѣтъ! Всѣмъ Еврейскимъ Общинамъ мы приносимъ нашъ крикъ наболѣвшихъ душъ. Слушай

22095

же Израиль! Мы вмѣстѣ съ тобою кровавыми слезами оплакиваем твои безвинныя жертвы. Мы вмѣстѣ съ тобою истерзали свои души, глядя, какъ истекають кровью твои молодыя силы - лучшія надежды твои. Много разъ, читая подчасъ безхитростныя слова въ какомъ-нибудь заявлении обездоленнаго, ограбленнаго, избитаго и до смерти запуганнаго еврея, мы испытываемъ и стыдно думать, что еще не пришелъ конецъ твоимъ и нашимъ мукамъ, что крикъ крови невиннаго Авеля еще не дошелъ къ небесамъ. Переходя къ языку цыфръ, Комиссія находит нужнымъ сообщить Барской Еврейской Общинѣ, что исполненная его регистрація къ 27 августа 1919 года дала слѣдующія результаты: Поступило отъ жителей г. Бара и ближайшихъ окрестностей 537 заявленій. По нимъ оказалось убытковъ на сумму 13.759.833 руб. деньгами и имуществомъ. Грабежеей съ примѣненіями при нихъ угрозъ 279; грабежей съ побоями 181; насилованій женщинъ 9; убійствъ 35; и раненій 23. Если перевести все это на общечеловѣческій языкъ, то это означаетъ, что во многихъ изъ зарегистрированныхъ случаевъ оказались раззоренными въ теченіе долгихъ лѣтъ составляемыя хозяйства; что во многихъ семействахъ оказалось разграбленнымъ все, что у нихъ было и теперь неприглядная нужда со всѣми своими ужасами глядитъ тамъ со всѣхъ угловъ. Комиссія обращается къ Общинѣ и проситъ ее, выслушавъ докладъ, приложить всѣ свои старанія къ исходатайствовавнію какихъ-либо средствъ-помощи для пострадавшаго еврейскаго населенія. Комиссія проситъ учесть, что во многихъ семьяхъ оказались убитыми либо кормильцы - отцы, либо сыновья, помогавшіе перебиваться со дня на день. Комиссія проситъ также принять возможныя мѣры къ точному выясненію числа пострадавшихъ и къ ясному охарактеризованію убытковъ, понесенныхъ тѣмъ или инымъ лицомъ. Комиссія проситъ также приложить старанія

22096

къ тому, чтобы хоть отчасти были выяснены тѣ случаи, когда необходимо оказать медицинскую помощь такого характера, который въ общежитіи скрывается тщательно.

Принося свой докладъ Общинѣ, Комиссія выражаетъ свое глубокое пожеланіе, чтобы этотъ кровавый документъ былъ послѣднимъ среди многочисленныхъ хартій, покрытыхъ пылью вѣковъ, слезами и кровью великаго страдальца - еврейскаго народа.

Бар. Сентября 2-го дня 1919 г.

Комиссія по регистраціи евреевъ, пострадавшихъ отъ безпорядковъ при переходахъ власти.

/Подписи/

Докладчикъ Комиссіи /подпись/

8/IX 1919 р. З орігінало згідно

Нач. Відд. /підпись/

צענטראל - קאמיטעט
דעם 8/XI № 565
פאר געליטענע פון פאגראמען

פון די מאטעריאלן, וועלכע זיינען
Joint אנגעקומען דורך

U.A.

באקומען אין רעדאקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

22097

Б а р ъ, Подольск. губ.

Виписка з заяви.

Делегаціі м.Бара в складі В.О.Голови Барськоі Мійськоі Думи, Д.Г.Зайдмана,представника Барськоі Евр.Громади,Голосного Думи Ш.У.Заца й тимчасово В.об.завідуючаго Комітетом допомоги Евреям,потерпівшим від погромів М.О.Масенкіса.

Другим пунктом нашоі заяви являеться слідуюче: На ст. Бар, Півд. Зах. Залізниці в сучасний мент е комендантом сотник Ермолов. Комендант цей дуже часто мае брак в робітниках і присилае записки з вимогою надіслати робітників і вказуе кількість і якість робітників. Кількість означається цифрою, а якість словом: "жид". Розпорядження ці, місцева міліція, повна готовности, виконуе дуже усердно й дошло до того, що в суботу 29-го серпня міліціонери почали ловити евреів йшовших до синагоги и з одноі синагоги витянули мальчика. Сам вищезгаданний комендант говорив з одним з членів Управи при Барськоі Еврейськоі Управи й на заявлення останього, що комісар м. Бара розпорядився посилати на работу евреів і украінців пропорційно кількости населення відповів, що ніяких розпоряджень комісара він не хоче знати й навіть словесно угрожав коміссарові. Евреів, котрих беруть на роботу примушують розпиляти дрова й виконувати иншу тяжку фізичну роботу, не рахуючися з фізичними силами той, чи иншоі

 22098

людини. Цими днями мав місце слідуючий випадок. Взятий на роботу еврей втомився й почав робити сідячи. Примітивши це, комендант приказав дати йому 10 шамполів. Крім цього в районі стації арештовуються евреі й перепровожуються до міста, до коменданта з сопроводжуючими записками, часто дуже непевного характеру. Наприклад, цими днями був заарештований якийсь молодой хлопець, еврей, й відправили його з конвоем до міста з запискою, в котрої зазначалося, що арештований при арешті намірився обезброіти казака.

Просимо Пана Міністра вжити заходів, що до прикорочення вищезгаданних неправідливостей й згнущань, а також через належну владу притягнути коменданта м. Бар до відповідальности.

Делегація: В.Г.Зайдман, М.Зац, О.М.Мосенкис.

Ч.2763.

Вересня 1919 року.

З орігіналом згідно /підпись/

פון די מאַטעריאַלן, וועלכע זיינען אנגעקומען דורך Joint

באַקומען אין רעדאַקציע אין פעברואַר 1922, בערלין.

U. A

22099

Б а р ъ , Под. губ. 1/VIII 1919 р.

Відчит Якова Рижого про те велике нещастя, яке відбулося в м. Барі.

2 тижні тому назад, у пятницю, це було з сусіднього містечка, вийшла в Бар Українська Військова частина, котра зараз, як тільки війшла, почала страшенно різати, убивати безвинне Еврейське населення. Тут е 40 безвинних еврейських жертв, котрі валялися на вулицах і не давали іх похоронити. Нема ни жадноі хати, де б не було побитих і покалічених. Усе місто живе в страшенному жаху, ни жаден чоловік не виходе з своеі хати, а до кого звернутися за допомогою нема. Після різні перейшли до второі стадіі - "грабування" Погром був до того страшений й великий, що це ни в якому разі не можливо передати на папері. Навідь хліба, котрий був у хатах позабирали. Населення міста залишилось цілком голодне, голе й босе. Нема за що купити кавалок мамалиги. Ще гірше те, що нема нічого купити, як й е пара карбованців. Дорожнеча страшенно велика: фунт хліба 30 карбованців, фунт мняса - 28 карб. Вже 2 тижні, як еврейське населення не бачило кавалка хліба. Годуються лишинь вишнями тай черешнями. Коли я сказав, що в Могилiві ідять мамалигу, мені не захотіли вірити, що е ще десь такі счастливі, котрі ідять "мамалигу". Нема ще кінця цим страшенним переживанням. Нема тогодня, коли б не привезли з шляхів де скількох вбитих евреів, котрих вже не можливо пізнати, бо вони без рук, ніг, з вирізаними языками. Переважно постраждало бідне населення. Ходять по хатах і вимогають великі суми грошей

22100

котрих ни один мешканець м. Бара не мае, а як ні, то б'ють страшенна й загорожують, що як ни дадуть вимогаемої суми, будуть різати дітей. Покінчивши з населенням взагалі, й не маючи вже тепер, що рабувати у бідного й середнього населення, рабують вже тепер заможніх евреів. Нееврейське населення Бара й округи жалкуе про страшенні погроми й нещастя, які були в Барі й продовжуваться тепер. Не глядучи на те, що Комендантом призначено галичанина, все-ж таки в місті ще не спокійно. До одноі жинки, чоловік котрої знаходиться в Америці й котра тяжко працює пока заробить на життя, війшли й начали вимогати I5.000 карб. і не одержавши цю суму, вони підпалили хату, котра зо всім тим, що там було згоріло. I8 молодих людей, котрі не мають ніякого відношення до большовизьму, боючись що як зайде Українське військо, вони начнуть робити те, що робили в других місцях, побігли аж до Браилова й там вони були ганебно вбити. Тепер посилаються галиційськи частини на фронт і ці розбишаки мають навернутися до містечка для відпочинку. Що цей відпочинок розбишаків принесе, можливо собі представити, але до кого звернутися за допомогою?

Містечко Ново-Константинов абсолютно знищено... Майже у се еврейське населення вирізано... а влада мовчить.

З орігіналом згідно /підпись/

Ч.I682/73.

6-го серпня I9I9р.

פון די אויטאריאלן, וועלכע זיינען
אנגעקומען דורך Joint

באקומען אין רעדאקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

22101

צענטראל קאמיטעט
פאר
געליטענע פון פאגראמען.

בראצלאוו, פאדאל. גוב.

№ 542

10/9 1919.

באריכט

פון די פאגראמען, וועלכע זיינען פארגעקומען אין ב ר א צ ל א ו,
פאד. גוב. דעם 23-טען מארץ, 5-טען יולי און 8, 9 און 10 אויגוסט
1919 יאר.-

אין בראצלאו געפינען זיך קריסטען איינוואוינער (אחוץ אוקראינער)
500-600. אין 1882, 1905 יארען זיינען קיין פאגראמען ניט געווען. ביים
העטמאן און ביי דער ראדע אויך ניט. דער איבערגאנג פון דער מאכט
פונם העטמאן צו דער דירעקטאריע איז פאריבער רואיג. די יידישע באפעל-
קערונג האט באגעגענט די איבערקערעניש מיט גרויס פרייד. עס איז באלד
ארגאניזירט געווארען ביי דער יידישער קהלה א קאמיטעט אויף מיטצוהעלפען
די קריגס-געפאנגענע און א קאמיטעט אויף צו באהיטען די רוה אין שטאט.
קיין באלשעוויסטישע אגיטאציע איז אין אונזער שטעטל ניט געווען. די ארטיגע
מאכט האט זיך באצויגען צו די יידן נישקשה. די שטאט-וואך איז באשטאנען
פון דער מיליציע, אין וועלכער עס האט זיך געפונען 1-2 יידן, און פון א
באזונדערער וואך-מאה (охорона сотня), אין וועלכער עס זיינען אויך
אריינגעגאנגען עטליכע יידן.

פרובן צו פאגראם זיינען געמאכט געווארען אין דעצעמבער 1918 יאר -
יאנואר 1919 יאר דורך א אוקראינישער מיליטערישער אפטיילונג, וועלכע איז
געשטאנען ביי אונז א צוויי וואכן, א סך יידן זיינען דורך זיי געשלאגען און
באראבעוועט געווארן, בשעת די בלוטיקסטע אונטערזוכונגן. אזוי האבן 2 סאל-
דאטן, באגעגענדיג אויף דער גאס א יינגל/יעקב באגאמאלני, 19 יאר אלט,

געפאָדערט, ער זאָל זײ אָנװײזן, בײ װעמען עס געפינט זיך געװער, און בע-
שלאָגן אים ביז עס איז געפאַלן חלשות. דאָס לעבן איז געװאָרן דאן אונ-
ערטרעגליך. מען האָט ניט געקאָנט ארויסגײן פון יענער זײט שטאָט אָהן אַ גב
געפאַר פארן לעבן. באַגעגענדיג אונטער דער שטאָט אַ ײדן, האָבן די סאָל-
דאַטן אים נאר געװאָלט הרגענען.די אָרטיגע פּויערים האָבן אויף אַ פאַר-
זאמלונג אין װאָלאָסט פראָטעסטירט געגן אַזאַ אויפפירונג.

דער ערשטער פאָגראָם אין אונזער שטעטל איז געמאַכט געװאָרן
דורך דעם באָלשעװיטישן מיליטער, נעמליך, דורך 2-טען טאַראַשטשאַנער
ראַטן-פאָלק. דער פאָגראָם איז פארגעקומען בײ פאלגענדע אומשטענדן: ~~באַם~~
דעם 20-טען מערץ 1919 יאָר האָבן די באָלשעװיקעס פארנומען דאָס שטעטל
בראַילאָװ. דאָס מיליטער איז אַװעקגעגאַנגען װײטער. אין שטאָט איז ניט גע-
בליבן קײן שום װאַך און קײן פארשטעהער פון מאַכט. דעם 20-טען מערץ
אויף דער נאַכט איז בײ זיך אין שטוב דורך מענשן, אָנגעטאָן אין דער
פאָרם פון רויט-ארמײער, דערהרגעט געװאָרן דער אָרטיגער אײנװױנער משה
ק נ א פ מ א ן . אויף דעם אַנדערן טאָג האָט זיך אַרויסגעװיזן, אַז די
מערדער פון משה קנאפמאן זײנען געװען איבערגעטאַנענע באַנדיטן. דעם
22-טען מערץ האָבן זיך אין שטאָט באַװיזן עטליכע רויט-ארמײער-רײטער,
װעלכע האָבן געמאַכט אונטערזוכונגען און דערבײ באַרויבט אײניגע ײדן און
קריסטן, האָבן צוגענומען געלט און געװער אין אײניגע מלוכה-אַנשטאַלטן,
װי אין פאָסט און אַנד. די באַפעלקערונג איז געװען איבערצײגט, אַז דאָס
זײנען װידער איבערגעטאַנענע באַנדיטן און באַשלאָסן זי צו פארהאַלטן און
איבערגעבן דער מאַכט. און װען 2 סאָלדאַטן זײנען אַרײנגעגאַנגען אין אַ
שטוב און געפרובט מאַכן אַ אָנפאַל, האָבן די בעלי-הבתים פון הויז אָנ-
געהויבן רופן צו הילף. אויפן געשרײ זײנען זיך צונויפגעלאָפן פיל
מענשן פון דער גאַס און נאָנטע שטיבער און 2 רויט-ארמײער זײנען ענטװאַ-
פענט געװאָרן. אין ענטװאַפענען האָבן גענומען אַנטײל אויך קריסטן,װעלכע
זײנען זיך אויך צונויפגעלאָפן אויפן רעש. נאָך באַלד זײנען אָנגעפאַרן
נאָך אײניגע סאָלדאַטן און האָבן באַפרײט זײערע פארהאַלטענע חברים. דאַן
האָבן די סאָלדאַטן גענומען דעם ײדישן סטאַראָסטאַ און שטאַרק געשלאָגן אים,
ער זאָל זײ אָנװײזן, װער עס האָט זײ ענטװאַפענט.

דעם 23-טען מערץ האָבן זיך װידער באַװיזן אין שטאָט די זעלבע

סאָלדאַטן און אָנגעהויבן צו ראַבירן די קלײטן. די גוים, װעלכע זײנען געװען אין שטאָט אויפֿן יריד (עס איז געװען זונטאג), האָבן צוטריבן די רויבער. זײ זײנען פֿאַרשװאונדן. דאַן האָבן די פּויערים צוזאַמען מיט די ייִדן צונויפֿגענומען אַ פֿאַרזאַמלונג (сходка) אין װאָלאַסט כּדי צו באַשליסן צו נעמען װענדן זיך געגן די באַנדיטן. נאָר דאָ איז אָנגעפֿאַלן אַ קאַװאַלעריע-אָפּטײלונג מיט אַ רויט פֿאַנדל אין הױפּט און האָט גלײך אָנגעהויבן צו שיסן אין עולם, צוטרײבנדיק אים. באַלד אויף דער גאַס, נעבן זײן שטוב, איז שטאַרק פֿאַרװאונדעט געװאָרן אַ אָרטיגער אײנװױנער י אָ אַ ל װ ײ ס-מ אַ ן, פֿון 40 יאָר, (אַ קאָמיסיאָנער). די גאַסן זײנען תּיכּף געװאָרן פּוסט. די ייִדן זײנען זיך צולאָפֿן אין די שטיבער, פֿיל אויף די װעגן. און די סאָלדאַטן, ניט אויפֿהערנדיק צו שיסן, האָבן זיך צולאָזט איבער דער גאַנצער שטאָט, גײענדיק פֿון שטוב צו שטוב, איבער אַלע װעגן, אַפֿילו אין די אָרעמיקע דערפֿער צו די קריסטן, זוכן ייִדן. די סאָלדאַטן האָבן גערויבט אַלעס, װאָס עס איז געװען אין די שטיבער און קלײטן, געפֿאָדערט אין יעדער שטוב געלט, געשלאָגן אומברחמנות'דיק יעדן באַזונדער. אַלע מאַנסבילן האָבן זײ צונויפֿגענומען אין אײן שטוב אַרײן, װאו זײ האָבן צוגעזאָגט זײ אַלע אויסצושיסן. דערבײ זײנען שוין אויפֿן אָרט אין די שטיבער און אויף די װעגן דערהרגעט געװאָרן 9 ייִדן און שװער פֿאַרװוּנדעט 2 ייִדן. די פֿאַרנומענע ייִדן האָט מען יעדן באַזונדער צושלאָגן, צובלוטיקט מיט די שאַשקעס, און אַרײנגעװאָרפֿן אין אַ אײנג חדרל. קײן רחמנות איז ניט געװען צו קײנעם. מען האָט ניט געקוקט אויף קײן יונג, אַלט. אַזוי האָט מען צושלאָגן אַ אַלטן האַלב-לעבעדיקן ייִדן, אַ אָרעמאַן, י ה ו ש ע ה י נ י ק פֿון 80 יאָר און צוגענומען בײ אים די צונויפֿגעזאַמלטע נדבות, בערך 50 רוב. צװישן די דערהרגעטע איז געװען אַ ייִנגל פֿון 16 יאָר.

די ייִדן, װעלכע מען האָט אַרעסטירט, האָבן ערװאַרטעט דעם טויט, װי עס האָבן זײ אַלע מאָל אָנגעזאָגט די סאָלדאַטן. אָפּהאַלטנדיק זײ אַ 23 שעה, האָט מען זײ אַרויסגעפֿירט אין דרויסן, אַרומגערינגלט מיט סאָלדאַטן און דער פּ אָ ל י ט י ש ע ר ק אָ מ י ס אַ ר פֿ ו נ ם פּ אָ ל ק האָט געמאָלדן, אַז די ייִדן האָבן געהרגעט 2 באָלשעװיקעס, און דערום פֿאָדערט ער מען זאָל אים תּיכּף אויסגעבן די אָנפֿירער, פּראָװאָקאַטאָרן און קאָנטר-רעװאָלוציאָנערן. אַלאַ ניט, װעלן אַלע צושאָסן װערן אויפֿן אָרט. ניט האָבנדיק

קיין מעגליכקייט צו ריידן און באַווייזן די אומגעלומפּערקייט פון דער באַ-
שולדיגונג, האָבן אַלע געשוויגן. ענדליך האָבן זיך אַרויסגערופן צוויי
קליינע יינגלעך, אַז זיי זיינען גרייט אָנצורופן אים די פּערזאָנען, וועלכע
ער פאָדערט. און דאַן זיינען די פאַרהאַלטענע באַפרייט געוואָרן.

נאָך דעם האָט דער פּאָגראָם געדויערט ווייטער. אַלע קלייטן און שטיבער
זיינען צורויבט געוואָרן, ביים אַקטיווסטן אָנטייל פון די פּויערים, דער פּאָ-
גראָם האָט געדויערט אויך דעם אַנדערן טאָג, ווען די גאַנצע ראָטע סאָלדאַטן
איז אַוועק פונעם שטעטל, און עס זיינען ווידער פאַרבליבן די עטליכע, וואָס
האָבן אָנגעהויבן צו ראַבעווען נאָך פאַרן פּאָגראָם דעם 22-טען מערץ. די
גאַנצע וואָך זיינען די יידן צוהרגעטע, פאַרוואונדעטע, פאַרשעמטע, לעבעדיג
נאָך אין טויט-שרעק, געזעסן אין די שטיבער, ניט גענומען זיך צו קיין
אַרבעט. נאָך ביים בית-המדרש, וואו עס זיינען געלעגן די הרוגים, איז געווען
טאָג און נאַכט אַ עדה יידן, וואָס האָבן באַקלאָגט זייערע טויטע. ערשט אויף
דער אַנדערער וואָך איז נאָך גרויס מיה און נאָך אַלערליי דעלעגאַציעס גע-
לונגען אָראָפּצוברענגען פון דער אויעזד-שטאָט אַ פאַרשטעהער פון דער מאַכט.

די באַציהונגען פון די אָרטיגע קריסטן צו דעם דאָזיגן פּאָגראָם
איז געווען פאַרשידן: אַ גרויסע טייל פון די אָרטיגע פּויערים האָבן געוועזן אַ
אַקטיווסטן אָנטייל אין פּאָגראָם, גרעסטע טייל פון די צוראַבעוועטע זאַכן און
סחורה איז צוראַבירט געוואָרן דורך זיי, איינציגע פון די פּויערים האָבן
אַפילו גענומען אָנטייל אין די הריגות. נאָר דאָך איז געווען פאַרקערט,
פיל פאַלן, ווען קריסטן (פּויערים) האָבן אויסגעבעטן יידן ביי די מערדערס
און אויך פאַלן, ווען די קריסטן האָבן ביי זיך אויסגעבאַהאַלטן יידן.

אין דעם פּאָגראָם זיינען דערהרגעט געוואָרן 11 יידן: ביי זיך אין
שטוב איז דערשאָסן געוואָרן: 1) אברהם גאַנטאַ 48 יאָר

1) אברהם גאַנטאַ	48	יאָר אַלט, אַ קרופּניק, אומפּאַרטייאישער, אַ משפּחה פון 6 פּערשוין.
2) זיין טאָכטערס חתן	-	-
3) יעקב באַראַנאָוויטש	21	" " פון לוטין, אַ קצב, אומפּאַר-טייאישער.-
4) ברוך בערעשעניקאַ	22	" " געקוילעט נעבן דער שטוב; דראָ-גיסט, ציוניסט, אַ באַווייבטער, אָהן קינדער.-
5) משה סיוואַק	65	" " אַ שמש, אַ באַווייבטער, אומפּאַרט.
6) משה שאָר	16	" " -

22105

אויף די װעגן זײַנען דערהרגעט געװאָרן:

1) בער ליסע 30 יאָר פּראַװיזאָר, אַ בחור.

2) משה גלאַדשטיין 23 " סוחר, אַ בחור, ציוניסט.

3) הערץ מעדװעדאַי 56 " זאַװאָד פֿון דעלטער-װאַסער, אומפּאַרט., באַלעבאָס, אַ
װײַב מיט 3 קינדער.

4) שלום טיקאַטש 30 " סוחר, אַ באַלעבאָס, מיט 2 קינדער, אומפּאַרט. געשטאָרבן
אויפֿן אַנדערן טאָג פֿון די װוּנדן.

5) משה שנײַדער 40 " סטאָליאַר, אַ באַלעבאָס מיט 4 קלײנע קינדער, אומפּאַרט.

6) יואל װײַסמאַן 40 " קאָמיסיאָנער, אַ באַלעבאָס מיט 3 קינדער.

אין יוני 1919 יאָר האָט זיך אין שכנות פֿון בראַילאָװ אינדער שטאָט ליטין אויפֿגעהויבן אַ אויפֿשטאַנד קעגן די באָלשעװיקעס אונטערן אָנפֿירונג פֿון שעפּעל. אונטערן אײַנפֿלוס פֿונם אָנפֿירער האָט זיך בײַ אונז אַנטװיקלט אַ פּאָגראָם-אַגיטאַציע. עס האָבן זיך פֿאַרשפּרייט פּראָװאָקאַציעס אַז די ייִדן פֿאַרכאַפּן די מאַכט, פֿאַרמאַכן די קלויסטערס און א.אַ.װ. און עס איז געװען אַ גרויסע פּאָגראָם-סכנה. די אויפֿגעשטאַנענע האָבן אָפּערירט אַרום בראַילאָװ אין משך פֿון יוני און יולי חודש הײַ-יאָר, און דורך זײ זײַנען דעם 5-טען יולי 1919 דערהרגעט געװאָרן אויפֿן װעג פֿון בראַילאָװ קײן שטעטל, <u>בנזיון-זעמעלטשערן</u>, 20 יאָר אַלט, אַ װאַסער-פֿירער, אַ באַלעבאָס, אומפּאַרטײיִשער, און זײַן פֿאָטער <u>משה זעמעלטשערן</u>, 40 יאָר אַלט, אַ שומ-טער, אַ באַלעבאָס, איז שטאַרק פֿאַרװוּנדעט געװאָרן.

דער צװײטער פּאָגראָם איז געמאַכט געװאָרן דעם 5-טען יולי דורך דעם אוקראַיִנישן מיליטער. דעם 4-טען יולי פֿאַרנאַכט איז קײן בראַילאָװ אַרײַנגעגאַנגען די ראַזװעדקע פֿונם אוקראַיִנישן מיליטער. מען האָט זײ באַ-געגעגנט מיט ברויט און זאַלץ, װעלכע זײ האָבן אויפֿגענומען ניט זײער װעפֿלעך, אַנטפּערענדיק מיט זידלערײַען. אויך איז געװען מיט די ייִדן אַ פֿאַרשטײער פֿון דער קריסטלעכער באַפֿעלקערונג מיט אַ בעטע ניט צו מאַכן קײן ייִדישן פּאָגראָם. דעם 5-טען יולי שבת האָבן די סאָלדאַטן אָנגעהויבן צו גײן איבער די שטיבער, געפֿאָדערט געלט, אַלאַ ניט, האָבן זײ געװאָלט הרגענען אַרײַנקומענדיק צו פֿיל ייִדן, האָט מען זײ אויסגעטאָן נאַקעט און געשלאָגן זײ זאָלן געבן געלט; באַגעגענדיק עמיצן אין גאַס, האָבן זײ אים געשטעלט פֿאָדערונגען מען זאָל זײ געבן אַ געװיסן סכום טירוטין, פּאַפּיראָסן, שטיװל, גרײַט, ברויט א.אַ.װ. פֿיל פּרויען זײַנען געשענדעט געװאָרן. די

פרוי נ. איז געשענדעט געװאָרן פאַרן מאַנס אויגן און פאַר דער גאַנצער פאַ-
מיליע. אין דער שטאָט איז געװען פיל אַנטלאָפענע פון די אַרומיגע שטעט און
באַזונדערס פון ב אַ ר. אויף די בארער איז געמאַכט געװאָרן אַ גערעג. מען
איז אַרומגעגאַנגען פון שטוב צו שטוב מיט אַ בארער מיליציאָנער און מען
האָט אים געצװאונגען אָנצוװײַזן װער עס איז פון באַר. אַלע בארער האָט מען
אַװעקגעפירט צום קאָמענדאַנט פון שטאָט און געהאַט זיי באַשולדיגט, אַז אַלע
בארער ייִדן זײַנען קאָמוניסטן. נאָך אַרעסטירט האָט מען אויך זשמערינקער,
מעזשיראָװער און אַנדערע, שוין אָהן אַ שום תירוץ. דער קאָמענדאַנט האָט ער-
לויבט צו טאָן מיט זיי װאָס מען װיל. 15 בארער ייִנגע לײַט זײַנען אין דאָרף
פאַר אַ גרויסן עולם פויערים פאַרמשפט געװאָרן אויפן אכזריות'דיגן אופן.
מען האָט אויסגעשניטן די צונגען, אויסגעשטאָכן די אויגן, אָפגעשניטן די
נעזער. די פויערינס, װעלכע זײַנען געשטאַנען דערבײַ, זײַנען געפאַלן חלשות.
אײנער פון די מיליטער-לײַט - האָט צונויפגעבונדן 3 ייִנגלעך: אַ בארער,
אַ זשמערינקער און אַ מעזשירעװער און האָט זיי צוהאַקט מיט דער שאַשקע כמעט
אין מיטן גאַס. דאָס אַלעס איז געטאָן געװאָרן ניט קוקנדיג דערויף, װאָס
די קאָמאַנדע האָט צוגעזאָגט, אַז עס װעט זײַן רוהיג, ניט קוקנדיג דערויף,
װאָס כל המינים פאָדערונגען, װאָס האָבן זיך ניט אויפגעהערט צו שיטן,
זײַנען באַפרידיגט געװאָרן, און אַזוי אַרום איז געגעבן געװאָרן דער קאָמאַנדע
דעם טאָג מיט געלט און פראָדוקטן בערך צװײ הונדערט טויזענט (200.000)
רובל. אויך איז מערדעריש דערהרגעט געװאָרן אַ אָרטיגע פרוי, װעלכע האָט
זיך געפרובט באַשיצן איר 14-יעריגע טאָכטער פון געשענדעט צו װערן. די
מוטער, לאה גאַניק, 40 יאָר אַלט, איז צושניטן געװאָרן און דאָס מיידל, איטע
גאַניק, שװער פאַרװאונדעט. זעקס /6/ הרוגים זײַנען געבראַכט געװאָרן פון
דער באַן-סטאַנציע און פון די נאָנטע דערפער צוקאַלעטשעטע, צושניטענע,
אַז מען האָט זיי ניט דערקענט. דעם טאָג איז געװען 26 הרוגים. [פאַרמוטשעטע

<u>בארער:</u>

1) בצלאל בן משה בורשטיין 25 יאָר.

2) יעקב בן לייב שאַץ - -

3) מרדכי בן דוד מלמוד 21 יאָר.

4) פרץ בן יצחק מאיר בריל 23 "

5) שמואל בן יוסף יהודה - -
פעלדבערג

6) בער בן אברהם פעלדבערג 18 יאָר.

7) אברהם הרש בן מרדכי קאַרדאַן 28 "

8) אהרן בן שמואל מאשיל 22 "

9) אברהם בן בער קושנערמאַן 35 "

10) מענדעל בן שלמה שװעץ 26 "

11) יהודה בן שמואל גאַרנשטײן 22 "

12) מרדכי בן הערש בורד 17 "

13) יחיאל בן מאיר משרת 19 "

14) שמעון בן משה קראַב 16 "

15) זאב בן יעקב אײזענמאַן 21 "

16) חיים בן אליעזר שוסטער 18 "

17) פנחס בן משה-דוד קריטמאַן 18 "

18) 6 הרוגים אונבאַװוסטע - -

19) לאה בת מיכאל גאַניק 40 יאָר.

דער דריטער פּאָגראָם איז פאָרגעקומען דעם 8-טען, דעם 9-טען און 10-טען אװגוסט 1919 יאָר, בײם פאַרנעמען פון בראַילאָװ דאָס צװײטע מאָל מיטן גאַליצישן חיל. דעם 8-טען אװגוסט זײנען אַ גאַנצן טאָג פאָרגעקומען פיל רױבערײען. מען האָט אָפּגענומען פון אָרימע מענשן די שיך, אױסגעטאָן די אױבער-קלײדער א.א.װ. נאָך בײנאַכט האָט דער פּאָגראָם אָנגענומען אַ מאַסן-כאַראַקטער. פיל קלײטן זײנען אױסגעלײדיגט געװאָרן ביזן עק. פון די שטיבער האָט מען אַרױסגעטראָגן אַלעס, װאָס איז געװען, פון דער גרעסטער ביז דער מינדסטער זאַך, דערבײ זײנען פיל געשלאָגן געװאָרן, פרױען זײנען געשענדעט געװאָרן. אױך צו באַהאַלטן זיך פון דער אַרטילערישער שיסערײ, װעלכע מען האָט ערהאַרטעט בײ נאַכט (װי עס האָט געמאָלדן דער קאָמענדאַנט), האָבן אין שול, אין אונטערשטן שטאָק גענעכטיגט פיל ײדן, פרױען און קינדער. אין שול אַרײן האָבן זיך אַרײנגעריסן 2 סאָלדאַטן געפאָדערט מען זאָל זײ אַרױסגעבן מײדלאַך און האָבן פיל געשענדעט. אַ אַלטן ײדן פון 75 יאָר האָבן די סאָלדאַטן געשלאָגן, שרײענדיג אַז ער איז אַ קאָמוניסט.

דעם 9-טען אװגוסט האָבן די רױבערײען געדױערט אַ גאַנצן טאָג, נאָך צו דער העכסטער מדרגה האָט ער דערגרײכט אין דער נאַכט פונם 9-טען

22108

אויפן 10-טען אווגוסט. עס זיינען בארויבט געוואָרן כמעט אַלע קלייטן און שטיבער אָהן אַ אויסנאַם. מען האָט איבערגעלאָזען פיל יידישע פאַמיליעס בוכשטעבליך אָהן אַ העמד. מען האָט אַרויסגעפירט פון די שטיבער מיט פורן אַלעס, וואָס איז דאָרט געווען: בעטגעוואַנט, מעבל, געפעס, ווערק-צייג, ניי-מאַ-שינען א.א.וו. די קאָמענדאַנטור פון שטאָט, זעהענדיג, אַז די לאַגע איז גע-פערליך און מען וואַלט שוין ביי הריגות, האָט זיך געפרובט צו צוטרייבן די רויבערס, דערביי האָט איינער פון די אָפיצערן דערשאָסן איינעם פון די רויבערס אויף דעם אַנדערן טאָג האָט זיך פאַרשפרייט אַ פּראָוואָקאַציע, אַז די יידן האָבן דערשאָסן אַ סאָלדאַט, און דעם שטעטל איז אויסגעקומען איבערצולעבן פיל שרעק. אַ דאַנק די מיטלען, וואָס האָט אָנגענומען די גאַליצישע קאָמאַנדע, האָבן די רויבערייען אויפגעהערט, נאָר דאָס איז שוין פאַרגעקומען דאַן, ווען דאָס גאַנצע שטעטל איז שוין געווען גוט צוראַבירט.—

חתימות (10).

בראַילאָוו - פּאָד. גוב.

מיטן אָריגינאַל שטימט.- פאַרן געשעפטס-פירער
פון אינפאָרמאַצ. אָפטיילונג - ר. שוואַלבוים.
17/6 1920 יאָר.--

פון די אַטעדיאָן, װעלכע זײנען
אײנגעקומען דורך Joint

K. A.

באַקומען אין רעדאַקציע
אין סעפּטעמבער 1921, בערלין.

די אידישע קהלה.
22109
הקהלה העברית.

בראַצלאַװ, פּאָדאָל. גוב.

Браилов. Евр. Община
Лютого 14 дня 1919 р.
№ 37.
м. Браилов, Подольск.

אין פאָלקס-מיניסטעריום פאַר
ײדישע ענינים.

דערמיט רעכענען מיר פאַר נױטיג צו מעלדן דעם ײדישן מיניסטעריום פאָלגענדעס: די שטימונג בײַ אונז אין שטעטל איז זײער ניט קײן גוטע אין אַלגעמײן, און באַזונדערס איז די לאַגע שרעקליך בנוגע צו דער ײדישער באַפעלקערונג, ס'הײבט אין דער לופט פון בראַילאָװ אַ פּאָגראָם-שטימונג. די קאָזאַקן פון דעם מיליטער-טײל, װעלכע געפינט זיך בײַ אונז אין שטאָט, ערלױבן זיך צו טאָן אַזעלכעס, און רײדן אַזױנס, װאָס שרעקט דאָס ײדישע באַפעלקערונג ביז איצט. צ.ב.: "מ'דאַרף מיט די ײדן טאָן אַזױ װי אין בערדיטשעװ", "מ'דאַרף אױסהענגען אַלע ײדן און דערנאָך װעט זײַן שטיל". אָפט באַװײַזן זיך אָפיצערן, קאָזאַקן און טעראָריזירן די ײדישע באַפעלקערונג ס'איז נױטיג צו באַמערקן, אַז דער אַטאַמאַן און קאָמענדאַנט פון בראַילאָװ האָבן צוגעזאָגט, אַז זײ װעלן ניט דערלאָזן, אױף װיפיל ס'איז אין זײער מאַכט, קײן פּאָגראָם-עקסצעסן. נאָר די קאָזאַקן, װי געװײנליך, טוען, װאָס זײ װילן. זוכענדיג אין/די שטיבער געװער, נעמען זײ צו שטוב-זאַכן, קלײ-דער, עסענװאַרג א.א.װ. אין אײן שטוב, למשל, האָבן זײ געשלאָגן דעם בעל-הבית'ס זון און צוגענומען 2 גוטע היטלען. אײנעם אַ ײנגן מאַן האָבן זײ אָנגעכאַפּט אױף דער גאַס און געפאָדערט, אַז ער זאָל זײ װײַזן, װאו ס'פאַראַן ביקסן: "זאָג, װאו ס'געפינען זיך ביקסן, אַז ניט װעלן מיר דיך הרגענען". מיט די װערטער האָבן זײ זיך צו אים געװענדעט. דער ײנגערמאַן האָט זײ אַרײנגעפירט אין אײניגע שטיבער, נאָר דאָרט איז קײן געװער ניט געװען. צולעצט האָט ער זײ אַרײנגעפירט צו זיך אין שטוב אַרײן און דאָרט פאַר גרױס שרעק באַקומען אַ היסטעריקע. די עלטערן זײנען געפאַלן די קאָזאַקן צו די פיס, און דאַן האָבן זײ דעם ײנגן מאַן אָפּגעלאָזט. נאָך אַ פאַקט: זײ כאַפּן אָן אױף דער גאַס קינדער און שלאָגן כדי זײ זאָלן זאָגן װאו

22110

ס'פאַראַן געװער, בראַנפען. און ערגער פון אַלעם איז דאָס, װאָס צום שטאָב האָבן זיך דערנעהענט הײמישע כוליגאַנעס, װעלכע טראַכטן אױס אױף דער שטאָט אומגעלומפּערטע זאכן, כדי אַרױסצורופן אַ פּאָגראָם אױף ײדן. די לאַגע איז זעהר אַ קריטישע.

דערמיט בעט די פאַרװאַלטונג פון בראַילאװער ײדישער קהלה, אַז דאָס מיניסטעריום זאָל אָננעמען עקסטרא מיטלען און באַרוהיגן דאָס ײדישע באַפעלקערונג, װעלכע לעבט איבער שרעקליכע טאָג.-

אונטערשריפט פון פאָרזיצער פון בראַילאװער קהלה-ראַט

מיטן אָריגינאַל שטימט.- פאַרן געשעפטס-פירער פון
אינפאָרמאַצ.-אָפּטײלונג - ר.שװאַלבױם.
17/6 1920 יאָר.

פון די אמעריקאנער, וועלכע זיינען
אנגעקומען דורך Joint

U. A.

באקומען אין רעדאקציע
אין אקטאבער 1922, בערלין.

Б р у с и л о в ъ, Кіевск. губ.,

22111

Выдержка изъ прошенія.

צענטראל-קאמיטעט
באקומען 11/11
№ 1109
פאר פאגראם-געליטענע

Выдержка изъ прошенія къ Министру по Еврейскимъ дѣламъ. Отъ бѣженцевъ изъ м. Брусилово, проживающихъ временно в м. Фастовѣ, нижеподписавшихся.

Въ Информаціонное Отдѣленіе.

Послѣднія нѣсколько недѣль еврейское населеніе м. Брусилова и окольныхъ мѣстностей, какъ то Рожевъ, Быжевъ и другіе стали преслѣдоваться со стороны темныхъ элементовъ изъ селянъ. Дошло до того, что эксцессы вылились въ такія ужасныя формы, что въ одномъ м. Брусиловѣ насчитывается десятками или сотнями даже убитыхъ и замученныхъ ни въ чемъ невинныхъ людей, въ томъ числѣ женщинъ и дѣтей, много домовъ сожжено и вся движимость и цѣнность разграблены и уничтожены; наконецъ эти злодѣянія безотвѣтственныхъ лицъ достигли апогея, и почти все еврейское населеніе мѣстечка теперь обречено на голодъ и мученіе.

Съ подлиннымъ вѣрно:
За дѣлов. информ. отдѣла
19 7/VI 20 /подпись/.

З оригіналом згідно, 3 жовтня 1919 р.
Начальник Відділу
(підпис)

פון די מאטעריאַלן, וועלכע
זיינען איינגעקומען דורך
Joint

באַקומען אין רעדאַקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין

22112

Б Е Л О З Е Р Ь Е, Черкасс.уезда,Кiевск.губ.

I-ый погром произошел I7-20 мая I9I9 г., учинен бандами Григорьева. Из I05 семейств убито 82 души. Тогда же оставшиеся в живых бежали в Черкассы и Смелу. Позже часть вернулась обратно, и в сентябре I9I9 г. пережили второй погром от деникинцев. В результате местечко в настоящее время не существует. Многие из бежавших умерли. Точных цифр умерших белозерцев нет, но с апреля I9 г. по апрель 20 г. в Смеле из 8000 еврейскаго населения умерло I534 человека, не считая убитых. /В Смеле было убито за 3 погрома 2I2 человек/.

Ц. А.

22113

א. פ. ר.

פאלק מיניסטעריום

פאר ײדישע ענינים

דעפ. פאר נאצ. זעלבסטפארװאלט.

אפטײלונג סאצ. ה.

30 זשאחטין 1919 יאר.

נום. 434

װאפניארקע, פאד.גוב.

קאלעגיום צו העלפן די געליטענע

פון פאגראמען.

דערבײ שיקט אײך דער דעפארטאמענט פאר נאצ. זעלבסט פארװאלטונג א קאפיע פון דער ביטע פון װאפניארקער אײנװאױנער צו קענטעניש אין געהעריגער פארארדנונג.

אפ. דירעקטאר פון דעפארטאמענט

/אונטערשריפט/

פארװאלטער פון אפטײלונג /אונטערשריפט/.

פון די מאטעריאלן, וועלכע זיינען
אנגעקומען דורך Joint

באקומען אין רעדאקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

22114

װ א פ נ י א ר ק ע, פאדאל. גוב.

דעם אידישן מיניסטעריום אין קאמענעץ פאדאלסק.

דעם אידישן מיניסטעריום איז געװען באװאוסט די שרעקליכע לאגע פון דעם שטעטל װ א פ נ י א ר ק ע, אז נאך דעם 13-טן מאי ד. י. איז דאס שטעטל איבערפאלן געװארן פון א באנדע רויבערס און מערדערס, װעלכע האבן דאס שטעטל חרוב געמאכט, און 42 אײנװאוינער זײנען אויף דעם שרעקליכסטן אופן געהרגעט געװארן און פיל פארװאונדעט. איז דאס שטעטל דא דאס צװײטע מאל איבערפאלן געװארן דעם 13-טן יולי, אזוי ארום אז עס ~~מיר~~ איז אא[illegible] שוין פאר דער קלײנער צאל אײנװאוינער קײן מעגליכקײט געװען לעב-גער צו בלײבן אין שטאט און האבן אלעם איבערגעלאזט און נאקעט און בלויז אנטלאפן, װאהין די אויגן האבן זײ געטראגן. אויף דעם (װעג?) זײנען אויך פילע פון זײ ערמארדעט געװארן און אלע האב און גאב, װאס איז אין שטעטל געבליבן, איז צוראבירט אזוי, אז די אלע געבליבענע זײנען איצט געבליבן הויל און בלויז. אײניגע פון די לעבן געבליבענע אין װאפניאר-קע געפינען זיך איצט אין טאמאשפאל, פאד. גוב., װאו זײ קענען קײן מאטעריעלע שטיצע באקומען, װײל די שטאט טאמאשפאל האט זעלבסט שװער געליטן פון די פאגראמען און פיל פון זײ װאנדערן איבער דער אוקראינע. אזוי איז די לאגע פון דעם שטעטיל זעהר שרעקליך, און נעכטיגע גבירים, װעלכע פלעגן ניט װײניג צדקה געבען, מוזן הײנט בעטן הילף אויף דעם דרינגענסטן אויפן. דאס שטעטל װאפניארקע איז דרום מודיע דעם אידישן מיניסטעריום, אז הילף איז זעהר נויטיג. עס קומט דער הערבסט און מענשן בלאנדזען ארום הונגעריג, נאקעט און אהן א הײם.

די סומע געלט, אויף װיפיל דאס שטעטל איז צוראבירט געװארן, לאזט זיך ניט גענוי באשטימען. עס װערען פילע מיליאנען קארבאװאנצעס, אוי-סער דעם זײנען די הײזער זעלבסט צערשטערט אזוי, אז מען קען זײ מעהר ניט באװאוינען; און איצט האט זיך געבילדעט ניכט קײן פיל בעסערע לאגע, אז די באװאוינער, װעלכע װילן זיך אומקערן צוריק צו זײערע הײ-זער האבן ניט דאס מעגליכקײט דאצו. אין ערשטן זײנען די הײזער צער-

22115

שטערט און אין צװײטן באגײט זיך די ארטיגע מאכט זעהר שלעכט מיט די אלע, װאס קערען זיך אום צוריק צו זײערע הײזער. און אנשטאט דעם די מאכט זאל זײ מיטהעלפן קומען צוריק צו זײער הײם, פארשטעלט מען זײ צו ארבעטן עבודת פרך און מע דראָלט זײ מיט שיסן א. ז. װ. דאס שטעטל בעט דאס ײדישע מיניסטעריום: 1) מאטעריעלע הילף פון געלט א. ז. װ.
2) א מאראלע הילף, צוגעבן דעם שטעטל דאס מעגליכקײט זיך באזעצן צוריק אין זײער הײם און צוליעב דעם צװעק זאל דאס מיניסטעריום שיקן א קאמי-סיע אום צו באטראכטן די לאגע אויף דעם ארט. עס װערט געבעטן מיט אלעם װעגן דער פראגע זיך װענדן אין דער טאמאשפאלער קהלה-ראט לויטן אדרעס:
Томашпіль на Под.

(24 חתימות)

דער טאמאשפאלער ײדישער קהלה-ראט באשטעטיגט אויך מיט, אז די לאגע פונם שטעטל װאפניארקע איז שרעקליך און הילף איז נויטיג זאפארט.

פארן פארזיצענדער פון דער פארװאלטונג (חתימה)

שריפטפירער (חתימה)

די פארװאלטונג פון קהלה-ראט רעכענט פאר נויטיג צו מעלדען, אז אלע אומגליקן פון תוכחה זײנען געשעהן אין שטעטל װאפניארקע. דאס גאנצע שטעטל איז געװארן א חורבה. די גרעסטע צאל פון ׳דארטיגע אײנװאוינער זײנען אויסגעהרגעט געװארן, די הײזער זײנען צושטערט, אפילו די דעכער האט מען פון די הײזער אראפגענומען. מאטעריאלע הילף איז שטארק נויטיג פאר די יחידים, שרידים, װעלכע בלאנקען זיך אין טאמאשפאל אהן א הײם, אהן ברויט און אהן געלט. מיר באשטעטיגן, אז סי איז נויטיג תיכף זײ צו העלפן.

פארזיצער פון פארװאלטונג (חתימה)

סעקרעטאר (חתימה)

נום. 432

מיט דער קאפיע שטימט שריפטפיהרער /אונטערשריפט/.

זיגל

באקומען און רעדאגירט
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

פון די מאטעריאלן, וועלכע זײנען
אײנגעקומען דורך Joint

22116

ח ע ר ב ק ע, פאד. גוב.

צום ראיאן-קאמיטעט צו העלפן די געליטענע פון

פאגראמען אין מאהילעח-פאד.

איך טהל מיט, אז אין דארף ח ע ר ב ק ע נעבן יאמפאל, איז דעם 9/5 פארגעקומען א פאגראם. עס איז דערהרגעט געחארן 14 אידן - אלטע להט און קינדער, חהל חנגעלהט זהנען זיך צולאפן, אהנצעלהחטן זהנען נאך ניט באקאנט.

12/5 - 20

פארזיצער פון יארוגאר קהלה /אונטערשריפט/

מיטן אריגינאל ריכטיג

סעקרעטאר פון מאהילעחער ראיאן קאמיטעט /אונטערשריפט/.

פון די מאטעריאלן, וועלכע זיינען
אונגעקומען דורך Joint.

K.A.

באקומען אין רעדאקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

22117

װערכיװקא-ביביקאװא,

מאהילעװער פאװיט, פאדאל. גוב.

דאס שטעטל צײלט 2000 אײנװאױנער: 240 ײדישע נפשות, די איבריגע אוקראינער. די באציהונגען צװישן זײ זײנען געװען קאלטע. די ײדישע באשעפטיגונג איז מעהרסטענטײל קלײנע קרעמער און טאבאק-פלאנטאטאָרס. אין דער צײט פון דער מלחמה איז קײן שום ענדערונגען ניט פארגעקומען. קײן פאגראמען איז דארט קײן מאל ניט פארגעקומען. די מאכט פון דעם העטמאן צו דער דירעקטאריע איז איבערגעגאנגען אָסיען 1919 (1918) יאר, פון דער דירעקטאריע צו די באלשעװיקעס, איז די מאכט איבערגעגאנגען פעװראל 1919-טן יאר. פון די באלשעװיקעס צוריק צו דער דירעקטאריע - דעם 23-טן יוני 1919 יאר. ײדן זײנען מאביליזירט געװארן בײ דעם רעזשים פון דער דירעקטאריע אין דער ערשטער צײט און אויך איצט, נאר דורך אומבאװוסטע סבות איז די מאביליזאציע אפגעלעגט געװארן. בײ די באלשעװיקעס זײנען ײדן ניט מאביליזירט געװארן. פאר דער צײט פון דער דירעקטאריע איז קײן באלשעװיסטישע אגיטאציע ניט פארגעקומען. ײדן האבן קײן שום אנטײל ניט גענומען אין דער באלשעװיסטישער מאכט, װעלכע האט בכלל דארט קײן שום אנשטאלטן ניט געהאט. קײן פאװסטאנצעס איז דארט ניט געװען. די שמירה פון דער שטאט איז באשטאנען נאר פון דער מיליציע און דאס זעלבע איז אויך געװען אין דער צײט פון דעם פאגראם. קײן פאגראם אגיטאציע איז ניט געװען, נאר אין דער צײט פון די באלשעװיקעס, 8 טעג פאר דעם פא-גראם, איז פון אן עראפלאן אראפגעװארפען געװארן פראקלאמאציעס, װעלכע שילדערן די ײדן, אז זײ זײנען שולדיג אין די אלע צרות פון רוסלאנד, אז נאר זײ זײנען באלשעװיקעס. נאך דעם פאגראם איז געװען צוקלעפט קלײנע פראקלאמאציעס, װען די אוקראינער זײנען שוין געװען אין שטאט מיט דעם לשון: „פריצים, אײך ערװארטן סעליאנעס, איר זאלט קײן מורא ניט האבן, און ײדן באהאלט אײך װאו איר קענט". דאס שטעטל האט זעהר מורא געהאט פאר א פאגראם װען די אוקראינער האבן באדארפט ארײנקומען, װײל מ'האט שוין געהאט דעם אפיס פון די אנדערע שטעט. קײן מיטלען איז ניט געװען װער מ'זאל אנצונעמען. דער פאגראם האט זיך אנגעהויבן דעם 23-טן יוני, װען די אוקראינער זײנען ארײנגעקומען, דורך דעם 9-טן טערעלקאװע פעבאט-נע פאלק, אויפן נאמען פון דעם פאלקאװניק „שאנדראקא". די ארטיגע פויע-

22118

רים האבן אויך גענומען אן אנטײל אין דעם פאגראם. דער פאגראם האט געטראגן א כאראקטער פון רויבערײען, אויסדריקליך אונטער א תירוץ, אז מען זוכט געװער. עס איז פארגעקומען געװאלדטאטען דורך שלאגן. אײנער איז דערהרגעט געװארן, אײניגע פון די ארטיגע פויערים האבן נאך שװערע מיה ארײנגעלאזט צו זיך א ײדן, אז ער זאל זיך באהאלטען.

צום אפשטעלן דעם פאגראם איז קײנע מיטלען פון קײנעם ניט אנגע-נומען געװארן. דער פאגראם האט געדויערט עטליכע שעה און דערנאך איז דאס מיליטער ארויסגעגאנגען, נאר פון די נאהענטע ערטער פלעגן קומען קלײנע גרופּעס סאלדאטן און ראבירען. דאס האט געדויערט אן ערך פון 16 ביז 18 טעג.

צוריק מיט צװײ װאכען איז געהרגעט געװארן אויף דעם װעג 4 ײדן פון סניטקאװ. קריסטן האבן ניט געליטן פון דעם פאגראם. לערך דעם 20-טן יולי זײנען די אוקראינער נאך אמאל אפּגעטראטן פאר די באלשעװיקעס און די לעצטע זײנען ארײנגעקומען. זײ האבן גאר ניט געטאן אין שטאט. אין 4 טעג ארום זײנען די אוקראינער נאך אמאל ארײנגעקומען און דעמאלט איז װײטער פארגעקומען געװאלדטאטען איבער ײדן. אײניגע האט מען צורא-בירט און אײניגע געשלאגן. געהרגעט זײנען געװארן 2 מענשן: אײנער ליפא דוכאװני, א ײנגעל פון 21 יאר; מען איז ארײנגעקומען אין שטוב און געהײסן געלט געבן. בײ זײ איז קײן געלט ניט געװען. די גאנצע שטוב איז אויסער אים געלעגן שלאף אויף טיך; דאן האבן זײ אים אנגעהויבן שלאגן איז ער אנטלאפען. מ'איז אים נאכגעלאפען און מ'האט אים דערשאסן דער צװײטער - א ײנגעל פון 20 יאר, איז א פרעמדער און מ'װײסט ניט זײן נאמען. ער איז פון יאלטושקאװ. מ'איז ארײנגעגאנגען אין שטוב ארײן און מ'האט אים געטראפען און געפרעגט פון װאנעט ער איז. װען ער האט געענטפערט, אז ער איז א יאלטושקאװער, האבן זײ געזאגט, אז מסתם איז ער א באלשעװיק. מ'האט אים ארויסגעפירט אויף דער גאס און אים ערמאר-דערט, - פריהער שטארק געשלאגן און דערנאך דערשאסן. עס איז דארט נאך גאר ניט געטאן געװארן אום אויסצופארשן דעם פאגראם, אום אפּצושאצן דעם שאדן.

אויסגעפרעגט האט בײ א דארטיגען אײנװאױנער א באפאלמעכ-טיגטער פון װערחימקע-ביביקאװע אפרים דוכאװני.

צענטראל-קאמיטעט
פאר געליטענע פון פאגראמען.

דעם 10/11, נום. 1103.

באקומען און רעדאגירט
אין סעפטעמבער 1922, בערלין

פון די מאטעריאלן, וועלכע זיינען
אנגעקומען דורך Joint

22119

דארף חערכיחקע, 7 חערסט פון דינ יחעץ.

1

ישעיהו פ ל א מ ע ן, פון א דארף חעכריחקע, 7 חערסט פון דינ יחעץ. דעם 9 יולי זחנען געקומען אין דארף אוקראינסקע קאזאקען און האבן מיך בארויבט: צוגענומען מזומן 24 טויזענד רובל; די הלבשה פון מיר, פון מחנע פרוי און די קינדער; 14 פוד תבואה און אלעס פון דער שטוב. מען האט גאר נית געלאזט. שאדען איז געחען מעהר פון 50 טויזענד רובל.

11

דוד פלאמען פון חערכיחקע. דעם 8 יוני זחנען געקומען אין דארף אוקראינסקע קאזאקן; אנגעפאלען אויף מחן שטוב, צוגענומען 3 טויזענד רובל במזומן און מחן הלבשה און מחן חיבם און פון די קינדער. שאדען בסך אויף 15.000 רובל.

מיטן אריגינאל שטימט

פארן געשעפטס-פיהרער פון אינפארמ.אפט.

ר. שחאלבוים.

№ 312 רעג.

Всеукр. К-т допомоги
пострадовш. від погр.
при М. Є. С.
Дунаївецький відділ.

פון די אוטעריזלן, וועלכע זיינען
Joint אנגעקומען דורך

געקומען אין רעדאקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

צענטראל קאמיטעט פאר
געליטענע פון פאגראמען

K.A. !

אין מיניסטעריום פאר ידישע ענינים.

28/8 נומ. 320.

22120

פון דעלעגאטען פון הערכיחקא,
מאהילעהער פאחיט.

ב י א ג ר א פ י ע.

דינסטאג, דעם 15-טן יולי, 3 אזחגער בחטאג בין איך ארויסגעגאנגען
אין גאס און באגעגענט אחניגע מענשן מיט אראפגעלאזטע קעפ; האב אחך
זח געפרעגט די אורזאכע, האב איך קחן ענטפער ניט באקומען, נאר סטם
אהן הערטער האב איך באקומען די פראקלאמאציע, חעלכע מיר שטעלען פאר
פאר אחך! אין פחד און שרעק זחנען פאריבער די טעג ביז דעם 23-טן יולי.
און פלוצלונג מאנטאג דעם 23-טן יולי, 2 אזחגער באטאג האט א שחארצע
כמארע באדעקט דאס שטעטל.. עס האט זיך געהערט שיסערח פון ביקסען,
פולעמיאטען און ארודיעס. שרעקליך איז געחען דאס שיסען. נאך מעהר שרעק-
ליך איז געחען זחער ארחנקומען. דאס ערשטע האבן זח געשלעפט שטיחעל,
חעמען זח האבן באגעגנט, און באלד זיך צוחארפען צחישען די החזער און
קלחטן און גערויבירט; חאס מ'האט צוגענומען און דאס איבריגע צובראכען.
שרעקליך איז געחען דאס בילד פון דעם ראבירען, נאך שרעקליך איז געחען,
חען צחח גזלנים האבן גענומען א חדיש חנגעל און אים געהרגעט, און
אחניגע געגעבן ראזגעס און אזוי געשלאגען. אזוי איז פארגעקומען שרעק-
ליך און שוידערליך ביז נאכט. די נאכט בין איך גאר ניט אימשטאנד צו
באשרחבען. עס איז געחארן טאג, די זוחן האט געשיקט אירע סטראלען אין
באלויכטן אלע בעשעפעניש, נאר אונז חדן איז געחען פינצטער. די ארמיע
איז אחעקגעגאנגען, נאר אחניגע זעלנער זחנען געבליבען, חעלכע האבן
גערויבירט 10 טעג כסדר. פארטיעס פון 5 און 10 מענשן זחנען זח ארומ-
געגאנגען פון שטוב צו שטוב און אלעם צוגענומען, חאס יעדער האט פער-
מאגט און באצאלט מיט פריקלאדען און אראפניקעס, חעמען אין גאס, און
חעמען אין בית המדרש, און חעמען בח זיך אין שטוב. (אחן באמערקונג:
מיר האבן אלחן קחן ברויט ניט געהאט און חי זח האבן באגעגנט א חדן,

22121

האבן זײ געשלאגן מ'זאל זײ געבען ברויט). עס איז פאר־יבער די צען שרעק־
ליכע טעג, אין װעלכע עס איז פארגעקומען טעראר און מערדערײען. אײניגע
יולדות זײנען אװעקגעגאנגען פון די שטיבער, שלאפע האבן געמוזט פארלאזן
זײערע הײזער. און דורך דעם זײנען פיל מענשן געשטארבן. אין אײן שטוב
איז געשטארבן א פאטער און א מוטער און א טאכטער, װעגן װעלכע דאקטוירים
האבן געפונען, אז זײ זײנען געשטארבן פון שרעק. און נאך פיל שרעקליכע
זאכן האבן זיך געטראפן אין דער צײט. נאך די 10 טעג, װען עס איז געװארן
שטילער, האט מען זיך אנגעהויבן ארויסצוװײזן פון די פעלדער און װעלדער,
און פון אלע באהאלטענע ערטער, אין װעלכע מ'איז געװען באהאלטען דיזע
צײט. ניט אוספײעט אפאטעמען, איז געך פארגעקומען א שרעקליכער מארד. עס
איז דורכגעפארען 5 קאזאקען דורכן שטעטל, אין װעלכן זײ זײנען שטורמיש
ארײן צום קצב און בײ אים צוגענומען פאר 1060 רובל פלײש און אים בא־
צאלט שרעקליכע קלעפ מיט בלויזע שװערדן און אראפגיקעט, קוים זיך פון
זײערע הענד ארויסגעדרײט און אנטלאפען. נאך דעם זײנען זײ ארײן צום שוחט,
געטראפען דאס גאנצע הויזגעזינד געלעגן אויף טיעף; ניט קוקענדיג דערויף
װאס זײ זײנען שלאף, האט מען זײ געשלאגן און געפאדערט פון דעם געזונטן
ײנגל, װעלכער האט זײ אוכאזשעװעט, געלט. און צום באדויערן, װאס ער האט
זײ קײן געלט ניט געהאט צו געבן, האט מען אים געשאסן. נאך דעם איז
נאך פארגעקומען פיל רויבערײען, װעלכע מ'איז גאר ניט אומשטאנד צו בא־
שרײבען.

אזוי לעבן מיר נאך ביז דעם איצטיגען טאג אין פחד און שרעק, נאר
א דאנק דעם צ. ק. און אויך א דאנק דעם הער אינסטרוקטאר, װעלכער איז
צום אונז געקומען דעם 22־טן אויגוסט און האט בײ אונז פארבראכט א קעגן
2 שעה און דערגרינגערט א ביסל דעם פחד, איז עס געװארן יעדן לינדער
אין הארצען און גרינגער אויף דער נשמה; נאר דאס האט ניט לאנג געדויערט
באלד איז די פור אונטערגעפארן, דעם הער אינסטרוקטאר האט זיך אויפגע־
זעצט און איז אפגעפארען. דער עולם איז זיך צוגאנגען מיט אראפגעלאזטע
קעפ און מיט שטילע זיפצען.

א. דוכבני.

מערכײקע־ביביקאװא, מחוז מאהליװ, פלך פאדאליע, 23־טן אויגוסט 1919

פנחס סטאײדר,
אפרים דחובנה.

פון די מאטעריאלן, וועלכע
זיינען אנגעקומען דורך
Joint

באקומען אין רעדאקציע
אין סעפטעמבער 1922, בערלין.

Документ

22122

~~В Е Р Х О В К А ,Подольск.губ.~~

Братьям Украинцам.

Братья, всѣ несчастья ваши берутъ начало съ того, что вы слушаете лживыя рѣчи тѣхъ, кто ради собственныхъ цѣлей и интересовъ своей грязной натуры, зажгли этотъ огонь и посѣяли во всей Россіи произволъ, грабежъ и насилія.

Будучи заплачены нѣмцами, которые умертвили вашихъ братьевъ, мужей и отцовъ, Троцкій, Ленинъ, эти жиды, согласившіеся съ этимъ болгариномъ Раковскимъ, разбогатѣли при посредствѣ революціи, эти господа навлекли на весь русскій народъ срамъ въ лицѣ всего цивилизованнаго міра, который со скорбью покинулъ васъ изъ-за нихъ; порвалъ всякія сношенія съ нами и отказался помогать русскому народу и оказывать ему какую-бы то ни было поддержку до тѣхъ поръ, пока будутъ существовать совѣты. Ленинъ, Троцкій и Раковскій, воспользовавшись вашей дѣтской довѣрчивостью, продали васъ, какъ продалъ Іуда Іисуса Христа за 30 серебрян. и толкнули васъ на грѣхъ, будучи подкуплены нѣмцами, которые жирно заплатили. Большевики есть ни что иное, какъ оплаченные слуги жидовъ, которые управляютъ революціей и которые стали господами надъ добрыми и честными христіанами на Украинѣ и во всей Россіи.

Большое проклятіе и большой стыдъ палъ на васъ теперь, когда какіе-то заморыши жиды, вѣчные враги ваши, теперь ведутъ васъ за носъ и посмѣиваются надъ вашей горькой участью. Они обманули васъ, говоря, что Россія хочетъ мира и обманомъ они заставили васъ уйти съ фронта, яко бы привести въ порядокъ разрозненную страну. Теперь ясно виденъ ихъ обманъ и шарлатанство. Тогда, какъ сейчасъ во всѣхъ странахъ миръ и порядокъ, вы этого не имѣете и только въ